

SAMEN ZIJN WE ZWARTEWATERLAND

‘Gezond leven, wonen en werken; nu en later’

2022 - 2028

Preventienota 0 - 100+ jaar

Sociaal Domein gemeente Zwartewaterland
Juni 2022

INHOUD

1. Leeswijzer	3		
2 Inleiding	4		
3. Visie Sociaal domein & preventie	5		
3.1. Doel	6		
3.2. Resultaat	6		
4. Achtergrond	7		
4.1. Gezonde basis	7		
4.2. Participatietraject	8		
5. Preventie in perspectief	9		
5.1. Landelijke kaders	9		
5.2. Landelijke ontwikkelingen	9		
5.3. Regionale samenwerking	10		
5.4. Lokaal beleid	10		
6. Hoe gaat het met onze inwoners?	12		
6.1. Algemeen	12		
6.2. Bevolking	13		
6.3. Fysieke gezondheid en leefstijl	13		
6.4. Mentale gezondheid	13		
6.5. Onderwijs	14		
6.6. Participatie/meedoen	14		
6.7. Werk en inkomen	15		
6.8. Opvallendheden per kern	15		
7. Een gezonde basis	17		
Waar zetten we op in?	17		
Wat willen we bereiken?	18		
Doelstellingen	18		
8. Thema: Elkaar ontmoeten	20		
Waar zetten we op in?	20		
Wat willen we bereiken?	20		
Doelstellingen	21		
9. Thema: Iedereen doet mee	24		
Waar zetten we op in?	24		
Wat willen we bereiken?	25		
Doelstellingen	25		
10. Thema: Ik voel me gezond en vitaal	29		
Wat willen we bereiken?	30		
Doelstellingen	30		
11. Thema: Ik heb een kansrijke ontwikkeling	34		
Waar zetten we op in?	34		
Wat willen we bereiken?	34		
Doelstellingen	34		
12. Thema: ik kan mezelf goed redden	37		
Waar zetten we op in?	37		
Wat willen we bereiken?	38		
Doelstellingen	38		
13. Thema: ik voel me veilig in mijn omgeving	42		
Waar zetten we op in?	42		
Wat willen we bereiken?	43		
Doelstellingen	43		
14. Wat is er nodig?	46		
14.1. Randvoorwaarden	46		
14.2. Wat is onze rol als gemeente en wie hebben we nodig?	46		
14.3. Samen Zwartewaterland	47		
14.4. Monitoring & evaluatie	48		
14.5. Vervolgproces en uitvoering	48		
14.6. Preventieakkoord	49		
14.7. Prioriteiten	49		
14.8. Verdere uitwerking	49		
14.9. Financiën	49		
14.10. Communicatie	50		

1.

LEESWIJZER

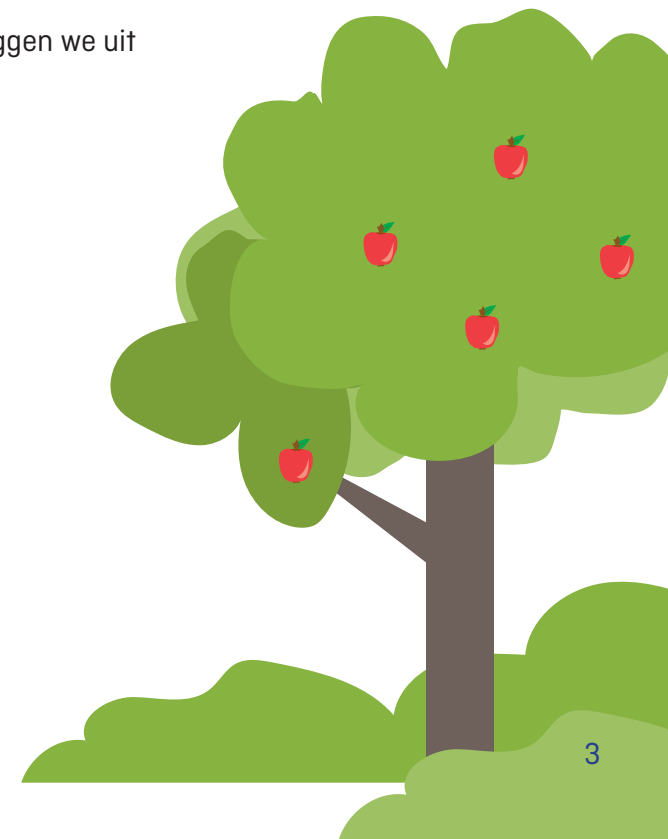
De preventienota begint met een inleiding en een uitleg over hoe deze nota tot stand is gekomen. In hoofdstuk 'achtergrond' en 'kaders' gaan we in op nut en noodzaak van preventie en het belang van 'Positieve gezondheid'. Ook vertellen we welke ontwikkelingen er landelijk, regionaal en lokaal spelen op dit thema.

Hoe Zwartewaterland is samengesteld en welke opvallendheden er rondom de gezondheid van onze inwoners te noemen zijn, is te vinden in het hoofdstuk 'Hoe gaat het met onze inwoners?'.

In deze preventienota staan 6 thema's centraal. In de hoofdstukken 6 t/m 12 leggen we uit waar we per thema op willen inzetten en welke doelen we willen bereiken.

In het laatste hoofdstuk gaan we verder in op het vervolgproces, de randvoorwaarden en ook niet onbelangrijk: de financiën.

Veel leesplezier gewenst!

2.

INLEIDING

We streven naar een zo goed mogelijke algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners. Mayson is een van die inwoners. De 23.000e om precies te zijn. Zwartewaterland is een gemeente met een gestaag groeiend inwoneraantal en een mooie gemeente om in op te groeien. Het zou fantastisch zijn als Mayson hier blijft wonen.

“We willen onze jongeren in de gemeente behouden en daar zetten we ons beleid op in”, zo verkondigde ook burgemeester Eddy Bilder bij de geboorte van Mayson. Maar wat is daarvoor nodig? Welke kansen en uitdagingen komt Mayson tegen in zijn leven? Wat kan Mayson zelf doen om kansen te pakken en uitdagingen in zijn leven het hoofd te bieden? En wat kunnen we als gemeente en samenleving voor Mayson betekenen?

We hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid als het gaat om een zo goed mogelijke algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners. Het doet een beroep op elk individu, elke buurt/gemeenschap, verenigingen, ondernemers, werkgevers, zorg-/hulpverleners en maatschappelijke organisaties. Ook als gemeente dragen we graag ons steentje bij. Het creëren en behouden van een gezonde basis voor al onze inwoners: dat is waar wij voor staan!

In deze nota schetsen we de kaders van het (preventie)beleid dat hieraan moet bijdragen.

EEN
GEZONDE
BASIS
VOOR ONZE
INWONERS

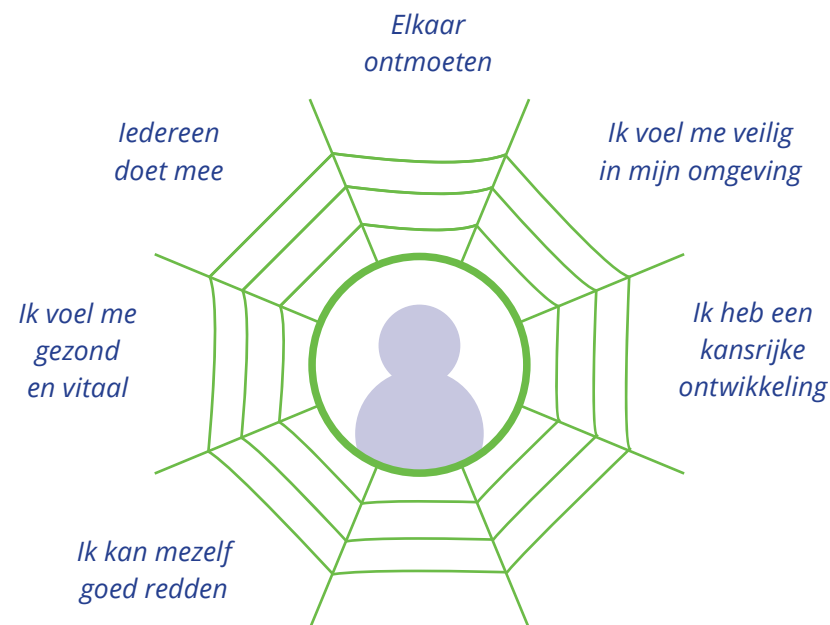

3.

VISIE SOCIAAL DOMEIN & PREVENTIE

In 2018 is het [preventieplan 'It takes a village to raise a child'](#) opgesteld. Naar aanleiding van dit preventieplan is bestuurlijk de wens uitgesproken om een preventieplan 0-100+ jaar op te stellen. In het najaar van 2020 is de [visie 'Schouder aan Schouder'](#) vastgesteld. Het preventieplan is een nadere concrete uitwerking van de visie 'Schouder aan Schouder'. Hierin maken we de beweging naar preventie: 'van achteraf oplossen naar voorkomen', investeren we in een duurzame relatie met alle betrokkenen en stellen we bovenal de inwoner centraal vanuit positieve gezondheid. Dit model is aangepast naar een werkbaar model voor Zwartewaterland. We stellen de inwoner centraal en kijken themagericht naar de hulpvraag. We kiezen voor een oplossingsgerichte benadering en bieden maatwerk.

We bevinden ons midden in een transformatie. We benaderen hulpvragen vanuit een andere mindset en met een bredere blik op algeheel welbevinden. Dit vraagt om een integraal en samenhangend aanbod binnen het Sociaal Domein en in samenhang met het fysieke domein als het bijvoorbeeld gaat over een gezonde of veilige leefomgeving.

Thematisch model: de inwoner centraal

3.

3.1. DOEL

In het [coalitieakkoord 2018 - 2022](#) is de wens uitgesproken om de beweging in te zetten van curatie (genezen) naar preventie (voorkomen). Ook onze inwoners geven tijdens ontmoetingen aan dat zij graag meer inzet zien op het gebied van preventie. Het doel van preventie voor Zwartewaterland is:

‘Wij zorgen ervoor dat inwoners van Zwartewaterland (0-100+) gezond blijven en bevorderen de zelfredzaamheid op diverse leefgebieden. Wij benutten daarbij de zelfregie en eigen kracht van onze inwoners.’

In het [nieuwe coalitieakkoord ‘In vertrouwen verder bouwen’ 2022 - 2026](#) zijn de uitgangspunten van deze preventienota verankerd in drie punten: Positieve Gezondheid, Participatie en Preventie.

3.2. RESULTAAT

We zien in de praktijk dat veel gezondheidsproblematiek samenhangt met de sociale, maatschappelijke en economische positie van inwoners. Met het oog op de houdbaarheid van dit stelsel is het nodig en urgent om hier aandacht voor te hebben en te verkennen hoe wij met maatschappelijke partners kunnen werken aan een beweging die meer gericht is op preventie.

Om zorg en ondersteuning op het juiste moment, op de juiste plek en met een hoge kwaliteit en inwonerstevredenheid te kunnen bieden en betaalbaar te houden, is samenwerking met alle betrokken maatschappelijke partners van groot belang. Met als eindresultaat van de preventieopgave: ‘Een zo goed mogelijk(e) algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners’. Kortom, een gezonde basis!

4.

ACHTERGROND

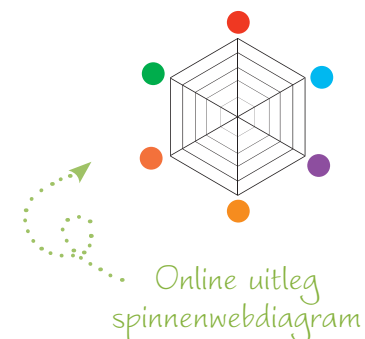
De toenemende vergrijzing, oplopende arbeidstekorten, inflatie en stijgende (zorg)kosten zetten de houdbaarheid van de zorg en ondersteuning onder druk in het sociaal domein. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt toe. Corona-ontwikkelingen (in met name 2020 en 2021) zorgden (tijdelijk) voor extra druk. Het laat zien hoe belangrijk het investeren in preventie en gezondheidsbevordering is.

Inwoners van Zwartewaterland zijn betrokken en actief in de gemeenschap en dragen zorg voor hun naasten. Toch merken we dat een deel van onze inwoners te laat komt met een hulpvraag of dat er sprake is van 'vraagverlegenheid'. Tevens merken we op dat er op GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) problematiek een taboe heerst en dat men dit soort vraagstukken niet 'aankaart'. Dit heeft tot gevolg dat er zwaardere hulp nodig is. Daarnaast komen zaken als 'vroegsignalering' en 'er op af' steeds meer als (regie)taak bij de gemeente te liggen.

4.1. GEZONDE BASIS

De basis van deze nota is [Positieve Gezondheid](#). Dit is de rode draad die door het hele plan loopt en later ook duidelijk terug te zien zal zijn in onze uitvoeringsdocumenten. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Die zijn voortgekomen uit onderzoek naar wat mensen zelf verstaan onder gezondheid. Zij blijken

niet alleen lichamelijke gezondheid belangrijk te vinden, maar bijvoorbeeld ook zingeving, meedoen en kwaliteit van leven. Het spinnenwebdiagram beschrijft de zes dimensies en bijbehorende aspecten. Met het spinnenweb kunnen mensen hun eigen gezondheid in kaart brengen. Ook is het een instrument dat kan worden ingezet als opmaat naar een gesprek over gezondheid en welzijn. Met die bredere benadering dragen we bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

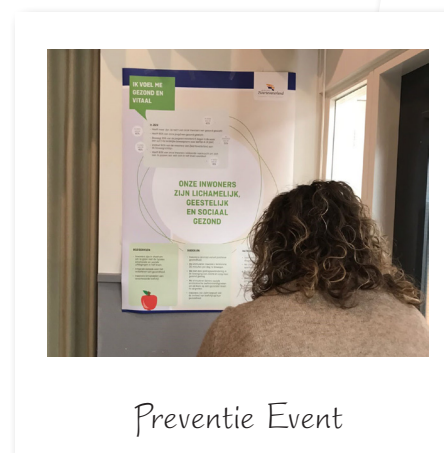
4.

4.2. PARTICIPATIETRAJECT

Samenwerken, verbinding zoeken en veel informatie ophalen; dat hebben we in de afgelopen periode gedaan om te komen tot deze preventienota. In november 2021 hebben we een (digitale) werksessie georganiseerd voor onze netwerkpartners. Tijdens deze bijeenkomst hebben we vragen gesteld en waardevolle informatie opgehaald over de 6 thema's.

Eenzelfde soort sessie hebben we op 22 november 2021 georganiseerd met de gemeenteraad. Met onder andere deze opbrengst, een data-analyse en eerder opgehaalde informatie uit bijvoorbeeld de leefbaarheidsplannen, hebben we ambities en beleidsdoelstellingen geformuleerd, die zijn besproken met de Adviesraad Sociaal Domein. Daarna zijn deze gepresenteerd in de gemeenteraad op 10 maart 2022.

Inwoners en onze netwerkpartners hebben hierover vervolgens op 29 maart kunnen meepraten tijdens het Preventie Event in 'd Overtoom in Genemuiden. Een event waarin de Positieve vibe voelbaar was! Er werd actief meegedacht en er zijn veel ideeën aangeleverd. Deze nota is daarmee het eindresultaat van een uitvoerig participatietraject.

5.

PREVENTIE IN PERSPECTIEF

Deze preventienota staat natuurlijk niet op zichzelf. Als gemeente Zwartewaterland opereren we niet solistisch, maar maken we deel uit van een groter geheel. Zowel landelijk, regionaal als lokaal zijn er kaders en ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden. Samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, publieke en private partijen werken we aan verbetering van de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

5.1. LANDELIJKE KADERS

De preventieve activiteiten die vanuit het gemeentelijk sociaal domein worden ondernomen, vloeien voor een belangrijk deel voort uit onze wettelijke taken. We willen immers voorkomen dat inwoners later intensieve vormen van zorg en ondersteuning nodig hebben. De belangrijkste wetgeving wordt gevormd door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Daarnaast hebben we te maken met bijvoorbeeld onderdelen van wetgeving op het gebied van onderwijs en kinderopvang, de Inburgeringswet, de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB) en diverse wetten op het gebied van werk, inkomen en bestaanszekerheid.

5.2. LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

In november 2018 werd het [Nationaal Preventieakkoord](#) ondertekend door de rijksoverheid en meer dan 70 maatschappelijke organisaties. In het akkoord staan

meer dan 200 afspraken om Nederland gezonder te maken. Het akkoord richt zich vrijwel uitsluitend op het aanpakken van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Dat zijn de drie grootste veroorzakers van ziekte. Het akkoord mist nog de bredere kijk op gezondheid als geformuleerd in het concept van de positieve gezondheid. Via het akkoord worden lange termijndoelstellingen voor 2040 gesteld. In het Nationaal Sportakkoord worden in aanvulling hierop nog specifieke lange termijn doelstellingen (2040) ten aanzien van bewegen gesteld.

Eind 2021 verscheen het [landelijke coalitieakkoord](#) 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. VVD, D66, CDA en ChristenUnie erkennen dat een bredere kijk op gezondheid nodig is. Onderwijs, sport, huisvesting, bestaanszekerheid en leefomgeving dragen allemaal bij aan de gezondheid van mensen.

5.

Men wil daarom in de komende regeringsperiode meer aandacht voor preventie en een gezonde leefstijl van jongs af aan. Dit vraagt een brede aanpak, met stimulering van gezonde keuzes en ontmoedigen van ongezonde keuzes, zonder daarbij mensen in hun vrijheid te beperken.

De opmerkingen in het landelijke coalitieakkoord ten aanzien van preventie en gezondheid zijn op hoofdlijnen en nog weinig concreet. Een [kamerbrief van juli 2021](#) van toenmalig staatssecretaris Blokhuis geeft al wat meer inzicht in hoe toekomstig preventiebeleid eruit kan komen te zien. Op basis hiervan verwachten we dat het preventiebeleid in de komende jaren minder vrijblijvend zal worden. Er komt een duidelijkere opdracht vanuit het rijk, die regionaal en lokaal moet worden uitgevoerd. De rol van de GGD als regionaal coördinator van gezondheidsbevordering zal daartoe worden versterkt. Preventie zal meer structureel worden gefinancierd. De middelen zullen daarbij waarschijnlijk in de vorm van specifieke uitkeringen aan de gemeenten worden verstrekt, zodat deze ook daadwerkelijk aan preventie worden besteed. Het thema preventie krijgt maatschappelijk politiek, maar ook vanuit zorgverzekeraars perspectief steeds meer aandacht. Zij krijgen meer ruimte om meer te investeren in preventie.

5.3. REGIONALE SAMENWERKING

Preventie en gezondheidsbevordering overstijgen de gemeentegrenzen van Zwartewaterland. We werken daarom nauw samen met andere gemeenten op diverse beleidsterreinen en in verschillende regionale samenwerkingsverbanden, zoals: RSJ IJsselland, (Werkbedrijf) Regio Zwolle en de Regionale Zorgalliantie. De GGD IJsselland is de belangrijkste partner van onze gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Als verlengd lokaal bestuur is men van en voor de elf aangesloten gemeenten in de regio. Naast de uitvoering van een aantal eigen wettelijke taken, wil men ook de betrokken adviseur zijn voor de gemeenten voor alles op het gebied van gezondheid en preventie. In maart 2019 heeft het algemeen bestuur van GGD IJsselland de [agenda publieke gezondheid 2019-2023](#) met als titel 'Bewegen vanuit eigen regie' vastgesteld. De agenda publieke gezondheid is een strategisch georiënteerde agenda van de 11 gemeenten in IJsselland, die een brede beweging in gang zet. Samen met betrokken partijen wordt geïnvesteerd in het versterken van gezond leven.

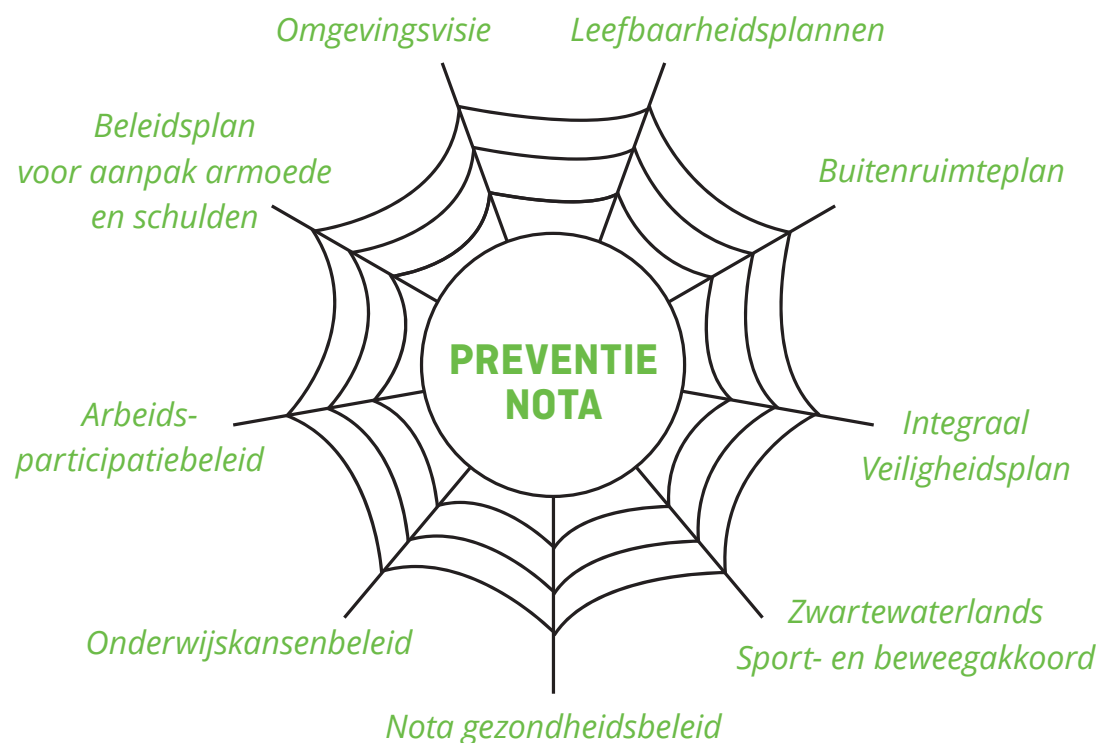
5.4. LOKAAL BELEID

Alles is gezondheid en Health in All Policies zijn bekende kreten. Maar dit is ook echt zo. De scope van positieve gezondheid omvat immers het gehele leven van mensen.

5.

Scheidslijnen tussen beleidsterreinen zijn daarom steeds moeilijker aan te geven. Meer dan ooit vraagt deze tijd om integraliteit. Niet alleen binnen het sociaal domein of binnen de muren van het gemeentehuis, maar vooral ook daarbuiten.

Enkele belangrijke beleidsdocumenten waar de preventienota een directe relatie mee heeft, zijn:

6.

HOE GAAT HET MET ONZE INWONERS?

Mayson groeit op in een gemeente waarin het goed leven, wonen en werken is. Dat willen we behouden voor de toekomst, maar ook kijken naar waar nog winst te behalen valt. We streven naar een zo goed mogelijk(e) algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners. De veranderende omgeving speelt daarbij een rol, bijvoorbeeld de Coronacrisis. 65% van de inwoners in Zwartewaterland geeft aan dat de Coronacrisis impact heeft gehad op hun leven. Corona heeft met name negatieve impact gehad op de mentale gezondheid van (jong)volwassenen, maar ook op de mate van sporten en bewegen. De Coronacrisis heeft laten zien hoe belangrijk leefstijl is. Onze leefstijl heeft, evenals onze leefomgeving, veel invloed op onze gezondheid. Denk dan aan voldoende bewegen en gezonde voeding. Een gezonde leefstijl krijgt steeds meer aandacht.

6.1. ALGEMEEN

De gemeente Zwartewaterland bestaat uit drie kernen en een buitengebied. Het is een bedrijvige en een groene gemeente, gelegen aan het Zwartewater. Belangrijk daarbij is het behoud van evenwicht tussen economie en ecologie. Kenmerkend is verder het respect van de mensen naar elkaar en de betrokkenheid van de gemeenschappen bij onze samenleving. Ook in de bijeenkomsten rondom preventie, die we hebben gehouden met inwoners en netwerkpartners, kwam dit beeld naar voren: inwoners kijken naar elkaar om en er zijn sterke informele netwerken. Sport, cultuur en kerk vormen het fundament van de samenleving.

Er is een goed voorzieningenniveau en een bloeiend verenigingsleven. Veel inwoners wonen met plezier in een van de 3 kernen of in het buitengebied. Over het algemeen ervaren zij een goede gezondheid en zijn zij gelukkig. Op het gebied van veiligheid, participatie en gezondheid zijn natuurlijk ook verbeteringen mogelijk.

Hieronder zullen we op diverse leefgebieden een beeld schetsen van hoe het gaat met onze inwoners.¹ In de volgende hoofdstukken zullen we per leefgebied/thema de gestelde ambities en doelstellingen toelichten.

6.

6.2. BEVOLKING

Op dit moment telt de gemeente Zwartewaterland 23.154 inwoners (per 1 mei 2022), verspreid over de 3 kernen Hasselt, Genemuiden en Zwartsluis en het buitengebied (waaronder Mastenbroek en Kamperzeedijk).

De bevolkingsomvang ontwikkelt zich in iets minder snel tempo dan in vergelijking met de regio Zwolle of de rest van Nederland.² De verwachting is dat Zwartewaterland in 2040 ongeveer 23.596 inwoners telt. Er wonen relatief veel jongeren in onze gemeente. Dit valt te verklaren doordat er veel grote gezinnen zijn. Daarentegen zijn er minder 65-plussers. Toch is er ook in onze gemeente sprake van vergrijzing waarop we de komende jaren zullen moeten anticiperen (trend percentage 65 jaar en ouder: 17,7% in 2022 ten opzichte van 23,4% in 2040). Daarmee zal ook het aantal inwoners met bijvoorbeeld dementie stijgen. Wat verder opvalt, is dat er relatief weinig inwoners alleen wonen en er weinig eenoudergezinnen en inwoners met een migratieachtergrond zijn.

6.3. FYSIEKE GEZONDHEID EN LEEFSTIJL

Over het algemeen ervaren onze [inwoners een goede gezondheid](#). (83%). Het aantal aandoeningen en functiebeperkingen ligt in Zwartewaterland lager dan in de rest van Nederland en de regio.

Kijkend naar de fysieke gezondheid en leefstijl van onze inwoners, valt op dat relatief veel inwoners overgewicht hebben in vergelijking met de rest van Nederland en de regio. Een groot verschil is met name zichtbaar bij ernstig overgewicht/obesitas (20,5% in Zwartewaterland ten opzichte van 14,7% landelijk en 14,4% regionaal).

Mogelijk is er een causaal verband met de mate waarin er in Zwartewaterland (voldoende) wordt gesport. Deze percentages liggen lager dan het landelijk gemiddelde. (58,9% niet-sporters ten opzichte van 49,3% landelijk). Ook als we kijken naar de leefstijl van kinderen, blijkt dat in Zwartewaterland relatief gezien minder kinderen lid zijn van een sportvereniging en minder groente en/of fruit eten (in vergelijking met de leefstijl van kinderen in de regio IJsselland).

6.4. MENTALE GEZONDHEID

Inwoners van Zwartewaterland ervaren voldoende sociale samenhang en veiligheid. Wat verder opvalt is dat zij over het algemeen in hoge mate regie over het eigen leven ervaren (92%). Hoewel (het risico op) een psychische stoornis en eenzaamheid lager ligt dan het landelijk gemiddelde, voelt 43% van de volwassenen zich eenzaam.

6.

Landelijk is er een trend zichtbaar dat een steeds groter deel van de bevolking problemen kent. Dit is een belangrijk aandachtspunt, mede gezien de Coronacrisis waarvan de gevolgen op lange termijn nog niet zichtbaar zijn. Ook bevinden we ons in een veranderende samenleving die aandacht vraagt. Vooral onder jongeren kan het gevoel ontstaan aan de hoge verwachtingen van de samenleving te moeten voldoen. Zij ervaren veel druk.

Dit kan stress of psychische klachten veroorzaken. We moeten hier blijvend aandacht voor hebben. Als we op dit moment kijken naar het welzijn van de jongeren in Zwartewaterland, dan concluderen we echter dat de meeste jongeren zich gelukkig voelen (86%). Ook zijn zo over het algemeen voldoende weerbaar. Het aantal jongeren met jeugdhulp ligt bovendien lager dan het landelijk gemiddelde (8,2% ten opzichte van 10,3% landelijk).

6.5. ONDERWIJS

In Zwartewaterland gaan de meeste kinderen en jongeren structureel en met plezier naar school. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde is het verzuim in Zwartewaterland relatief laag. Dit geldt ook voor de kans op onderwijsachterstanden. In Zwartewaterland is de kans hierop 3-5% lager dan landelijk gezien.

6.6. PARTICIPATIE/MEEDOEN

Hoewel veel van onze inwoners meedoen en het gevoel hebben onderdeel te zijn van de gemeenschap, is er een groep die soms buiten de boot valt. Het gaat om kwetsbare inwoners, waaronder (dementerende) ouderen, mensen met een beperking, laaggeletterden, nieuwkomers en inwoners die in armoede leven. 43% van de volwassenen voelt zich eenzaam, waarvan 8% ernstig. Het betreft hier ouderen, maar ook jongvolwassenen (18-34) die het gevoel ervaren soms buiten de samenleving te staan. Verder is te zien dat zij minder contact hebben met burens en minder vrijwilligerswerk doen. Dit is een regionaal beeld. Participatie/meedoen omvat meer dan dit. Het gaat ook over sporten (zie fysieke gezondheid en leefstijl) en het verrichten van mantelzorg. In Zwartewaterland wordt relatief gezien veel mantelzorg verricht (15,3%). Landelijk ligt dit percentage op 14%.

6.

6.7. WERK EN INKOMEN

In Zwartewaterland doen we het goed op het gebied van werkgelegenheid en inkomen. Het werkloosheidspercentage is laag (2,9%) en de arbeidsparticipatie is groot, ook onder inwoners met een migratieachtergrond (in vergelijking met de regio).

Verder ligt het aantal huishoudens met een laag inkomen of met een bijstandsuitkering beduidend lager dan in de regio en landelijk (6% van de huishoudens in Zwartewaterland heeft een laag inkomen tegenover 10% landelijk. En er is sprake van 2,1% huishoudens met een bijstandsuitkering tegenover 5,2% landelijk). Wel zijn er relatief meer inwoners met een laag opleidingsniveau.

6.8. OPVALLENDHEDEN PER KERN

Hasselt

Inwoners uit Hasselt sporten en bewegen meer dan in de andere kernen. Ook maken zij minder gebruik van huisartsenzorg. Daarentegen is er sprake van een hoger percentage aan psychische problematiek en personen met 2 of meer chronische aandoeningen.

Genemuiden

In Genemuiden wonen meer inwoners met een bijstandsuitkering, hoewel het percentage inwoners met een laag inkomen weer lager ligt. Veel inwoners ervaren een goede gezondheid en voldoende regie over het eigen leven. Er wordt minder gesport en bewogen in vergelijking met de andere kernen.

Zwartsluis

In Zwartsluis voelen inwoners zich relatief gezien minder eenzaam dan in de andere kernen. Er wonen meer inwoners met een laag inkomen en inwoners die moeite hebben om rond te komen. Tevens ervaren minder mensen een goede gezondheid en voldoende regie over het eigen leven.

Doelenboom Preventie Een gezonde basis

Een zo goed
mogelijk(e) algehele
gezondheid en
welbevinden van
onze inwoners

ELKAAR ONTMOETEN

In 2028:

- Voelt 63% van de inwoners zich verbonden met anderen en onderdeel van de samenleving. (2020: 57%)
- Doet minimaal 42% van onze inwoners vrijwilligerswerk. (2020: 36%)

IK VOEL ME VEILIG IN MIJN EIGEN OMGEVING

In 2028:

- Werken alle onderwijsinstellingen met een preventief programma in het kader van social media, gamen, alcohol, roken en/of drugsaanpak.
- Is het aantal meldingen van overlast in de woonomgeving met 10% afgenomen. (2020: 671 meldingen)

IEDEREEN DOET MEE

In 2028:

- Heeft 72% van de inwoners van 18 jaar en ouder betaald werk. (2020: 68%)
- Zet 50% van de werkgevers in Zwartewaterland zich in voor inclusief werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid. (2020: 30%)

IK VOEL ME GEZOND EN VITAAL

In 2028:

- Heeft meer dan de helft van onze inwoners een gezond gewicht. (2020: 45%)
- Heeft 85% van onze jeugd een gezond gewicht. (2020: 82%)
- Beweegt 65% van de jongeren minstens 5 dagen in de week een uur (= de landelijke beweegnorm voor leeftijd 4-18 jaar). (2020: 50%)
- Voldoet 60% van de inwoners van Zwartewaterland aan de beweegrichtlijn. (2020: 46%)
- Heeft 83% van onze inwoners voldoende veerkracht om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet. (2020: 76%)

EEN GEZONDE BASIS

In 2028:

Ervaart 88% van onze inwoners de gezondheid als goed of zeer goed.
Voelt 71% van onze inwoners zich meestal gelukkig.

IK KAN MEZELF GOED REDDEN

In 2028:

- Kan 92% van onze inwoners rondkomen van het inkomen. (2020: 89%)
- Zijn er minder inwoners (met betalingsachterstanden) die in een problematische schuldensituatie terecht komen.

IK HEB EEN KANSRIJKE ONTWIKKELING

In 2028:

- Beschikt 95% van onze inwoners over voldoende basisvaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. (2020: 92%)
- Staat er een stevige netwerkorganisatie/structuur die zich inzet zodat jongeren zich kansrijk ontwikkelen.

* De cijfers zijn afkomstig van de GGD monitor en/of waarstaatjegemeente.nl

7.

EEN GEZONDE BASIS

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Een zo goed mogelijk(e) algehele gezondheid en welbevinden van onze inwoners.

We streven er naar dat zoveel mogelijk inwoners zich gezond voelen en zin hebben in het leven. Daarom stellen we in Zwartewaterland de inwoner centraal vanuit positieve gezondheid. Met deze brede en positieve benadering gaan we voor een samenleving waarbij we kijken naar wat wel mogelijk is in plaats van wat niet (meer) kan. We maken de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag (en uiteindelijk mens en maatschappij). Dit impliceert ook dat inwoners zelf invloed kunnen uitoefenen op de uitdagingen die zij in het leven tegenkomen. We gaan dus uit van de eigen kracht en zelfregie en stimuleren zelfredzaamheid. Soms redt een inwoner het niet op eigen kracht. Dan is het sociale netwerk van groot belang. Waar mogelijk wordt dit ingezet en waar nodig wordt gerichte hulp en ondersteuning geboden.

Een gezonde basis betekent ook dat we als gemeente voldoende (toegankelijke) basisvoorzieningen realiseren en behouden voor al onze inwoners op het gebied van participatie, veiligheid en gezondheid. Verder onderzoeken we hoe we het (basis)voorzieningenaanbod kunnen innoveren en met elkaar kunnen verbinden. Dit met als uiteindelijke doel om preventie te bevorderen (van achteraf oplossen naar voorkomen). Hierin is een goede samenwerking met en participatie van inwoners en netwerkpartners cruciaal, evenals het verstevigen van het zogenaamde voorliggende veld. Het is belangrijk om deze infrastructuur van allerlei

mensen en organisaties te behouden en te versterken. (Het gaat dan om het geheel van gemeenschappelijke voorzieningen en het netwerk van vrijwilligers en professionals die vrij toegankelijk zijn voor inwoners uit Zwartewaterland. Denk aan medische voorzieningen, het welzijnswerk, opbouwwerk, jongerenwerk, sport- en cultuurverenigingen, onderwijs, voorschoolse voorzieningen, ontmoetingsplekken, mantelzorgers en vrijwilligers).

**EEN ZO GOED
MOGELIJKE ALGEHELE
GEZONDHEID EN
WELBEVINDEN VAN
ONZE INWONERS**

7.

Als inwoners problemen of een hulpvraag hebben, hechten we er waarde aan dat zij snel en laagdrempelig met hun vragen terecht kunnen en geholpen kunnen worden. Vanuit onze Centrale Toegang geven we hier invulling aan. Daarnaast kunnen inwoners bij de diverse Advies-, Informatie- en Ontmoetingspunten in de bibliotheek terecht voor vragen. Komende jaren willen we de Centrale Toegang nog beter zichtbaar en toegankelijk maken. Inwoners bevragen wij daarbij op hun wensen en behoeften.

We benaderen de hulpvraag van onze inwoners thema-overstijgend, laten wettelijke kaders als het nodig is los en nemen de gewenste situatie als uitgangspunt: een positieve algehele gezondheid. Samen met maatschappelijke partners en werkgevers proberen we problemen te voorkomen en inwoners te activeren, stimuleren en te begeleiden richting de juiste zorg/ondersteuning, zinvolle maatschappelijke activiteiten of werk. We geven hier zoveel mogelijk lokaal invulling aan. Indien er zorg en/of ondersteuning nodig is, dan maken we duidelijke afspraken met onze inwoners en netwerkpartners. Onze kernwaarden: participatief, integraal, integer en kwaliteitsgericht vormen intern het uitgangspunt in onze dienstverlening richting inwoners. Ook van onze partners verwachten we dat zij deze kernwaarden ondersteunen.

**EEN ZO GOED
MOGELIJKE ALGEHELE
GEZONDHEID EN
WELBEVINDEN VAN
ONZE INWONERS**

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Ervaart 88% van onze inwoners de gezondheid als zeer goed (in 2020 was dit 83%).
- Voelt 71% van onze inwoners zich meestal gelukkig (in 2020 was dit 65%).

DOELSTELLINGEN

- Elkaar ontmoeten.
- Iedereen doet mee.
- Inwoners voelen zich gezond en vitaal.
- Inwoners hebben en ervaren een veilige omgeving.
- Inwoners zijn zelfredzaam.
- Inwoners hebben een kansrijke ontwikkeling.

Deze doelen vormen onze maatschappelijke agenda en komen voort uit de Visie Sociaal Domein. Ze vormen het vertrekpunt voor de komende jaren. In de volgende hoofdstukken worden ze uitgewerkt en nader toegelicht. We schetsen daarin onze ambities. Deze zijn gebaseerd op de trends en ontwikkelingen van de afgelopen jaren, welke zichtbaar zijn in de GGD-gezondheidsmonitoren.

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN KANSRIJKE ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF GOED REDDEN

IK VOEL ME VEILIG IN MIJN EIGEN OMGEVING

EEN GEZONDE BASIS

In 2028:

- Ervaart 88% van onze inwoners de gezondheid als goed of zeer goed.
- Voelt 71% van onze inwoners zich meestal gelukkig.

In 2020 was dit 83%

In 2020 was dit 65%

EEN ZO GOED MOGELIJKE ALGEHELE GEZONDHEID EN WELBEVINDEN VAN ONZE INWONERS

NAAR DOELENBOOM

BELEIDSDOELEN:

- Elkaar ontmoeten.
- Iedereen doet mee.
- Inwoners voelen zich gezond en vitaal.
- Inwoners hebben en ervaren een veilige omgeving.
- Inwoners zijn zelfredzaam.
- Inwoners hebben een kansrijke ontwikkeling.

SUBDOELEN:

- Inwoners centraal vanuit positieve gezondheid.
- Van achteraf oplossen naar voorkomen.
- Investeren in een duurzame relatie met inwoners en maatschappelijke partners.
- Het behouden/realiseren van genoeg basisvoorzieningen voor inwoners gericht op gezondheid, veiligheid en participatie.
- Het realiseren van een sluitende aanpak rondom vroegsignalering, zorg en ondersteuning.

INSTRUMENTEN:

- Effectgericht inkopen en preventie in subsidiebeleid verankeren.
- Vraaggericht werken in plaats van aanbodgericht > omgekeerde toets.
- Versterken infrastructuur / voorliggend veld.
- Verbinden en innoveren van het (basis)voorzieningen-aanbod om preventie te bevorderen.
- Participatie bevorderen van inwoners en maatschappelijke partners (kerngericht).
- Deelnemen aan en organiseren van netwerken (regionaal en lokaal).
- Kennis en bewustzijn van inwoners en deskundigheid van partners vergroten.

8.

THEMA: ELKAAR ONTMOETEN

INWONERS
ZIEN OM NAAR
ELKAAR

Dat contacten met anderen leuk en belangrijk kunnen zijn leren we al op jonge leeftijd. En letterlijk spelenderwijs en met vallen en opstaan. Dat begint voor de kleine Mayson al in de speeltuin in de buurt, waar hij zich samen met andere kinderen prima vermaakt. En ook voor de ouders vormt deze speeltuin een natuurlijke ontmoetingsplek.

Later zal Mayson weer andere kinderen ontmoeten op de kinderopvang, op school en op de sportclub. Daar leert hij samen te werken, samen te leren, elkaar te helpen en samen plezier te hebben. Vaardigheden waar hij tijdens de rest van zijn leven een beroep op kan blijven doen.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Inwoners zien om naar elkaar

Sociale contacten zijn erg belangrijk. Niet alleen voor ieder persoonlijk, maar ook voor de samenleving als geheel. Sterker gezegd: Echt samenleven staat of valt met het ontmoeten van elkaar. Alleen door ontmoeting kunnen mensen elkaar versterken, ontstaat wederzijds begrip, komen nieuwe initiatieven tot stand en kan er worden omgezien naar anderen.

Betekenisvolle sociale contacten dragen zeker bij aan de ervaren positieve gezondheid van onze inwoners.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Voelt 63% van de inwoners zich verbonden met anderen en onderdeel van de samenleving (in 2020 was dit 57%).
- Doet minimaal 42% van onze inwoners vrijwilligerswerk (in 2020 was dit 36%).

8.

DOELSTELLINGEN

Versterken van het vrijwilligerswerk.

In Zwartewaterland zetten vele vrijwilligers zich actief in voor de samenleving. Dat kan zijn ter ondersteuning van de medemens, maar ook bij de uitoefening van een gedeelde interesse, hobby of sport. Als gemeente koesteren we deze inzet. We ondersteunen waar mogelijk en gewenst. Bijvoorbeeld via het Coördinatiepunt Vrijwilligers Zwartewaterland. Zij promoten het vrijwilligerswerk en ondersteunen bij de werving van vrijwilligers. Via de vrijwilligersvacaturebank wordt vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Ook is er een collectieve verzekering die als vangnet fungeert bij schade die ontstaat tijdens de uitoefening van vrijwilligerswerk. In de komende periode willen we graag onderzoeken hoe vrijwilligerswerk aantrekkelijker kan worden gemaakt voor jongeren. Dat is een investering in de toekomst. Want Zwartewaterland kan alleen bruisend en aantrekkelijk blijven door voldoende vrijwillige inzet van onze inwoners.

Aanpakken van eenzaamheid.

Het ontbreken van voldoende betekenisvolle contacten heeft een negatieve uitwerking op de ervaren positieve gezondheid. Eenzaamheid is een serieus maatschappelijk probleem. Ook in Zwartewaterland. We willen in de komende periode dan ook samen met onze

**INWONERS
ZIEN OM NAAR
ELKAAR**

netwerkpartners ons blijven inzetten op de bestrijding van eenzaamheid. We hebben ons daarom ook aangesloten bij de coalitie “1 tegen eenzaamheid”.

Er zijn meer mogelijkheden voor ontmoeting.

We zorgen dat er in alle kernen voldoende mogelijkheden beschikbaar zijn voor laagdrempelige ontmoeting. Dat kan in een multifunctioneel gebouw zijn (zoals Teeuwland, Sluuspoort, de Driester of 't Olde Stadhuus), maar ook in sportaccommodaties, de bibliotheek, verenigingsgebouwen of gewoon in de openbare ruimte.

Daarom spelen het maatschappelijk vastgoedbeleid, de leefbaarheidsplannen, het buitenruimteplan en de omgevingsvisie hierbij ook een belangrijke rol. We stimuleren ontmoetingen op wijk- en buurtniveau. Bijvoorbeeld via [Samen Actief](#).

8.

Naast het vrijwilligerswerk zijn er professionele organisaties die de ontmoeting van inwoners stimuleren en faciliteren. Denk aan de bibliotheken, het jongerenwerk en het ouderenwerk.

Een brede welzijnsstichting ontbreekt in onze gemeente. Om het voorliggend veld (de sociale basis) te versterken willen we de diverse (verspreide) welzijnsactiviteiten bundelen door de ontwikkeling van een brede welzijnsorganisatie, die middenin de samenleving staat en handen en voeten kan geven aan onze preventiedoelen.

Zwartewaterland beschikt over een vitaal verenigingsleven.

Zwartewaterland beschikt gelukkig nu al over een levendig en veelzijdig verenigingsleven. Verenigingen en stichtingen vormen hierdoor een belangrijke spil bij de ontmoeting van onze inwoners. Ze vormen hierdoor als het ware het cement van de lokale samenleving. Als gemeente onderkennen we dit. We faciliteren het verenigingsleven waar nodig. Dat kan via subsidies, maar ook via andere vormen van ondersteuning.

**INWONERS
ZIEN OM NAAR
ELKAAR**

Ontlasten van mantelzorgers.

We ondersteunen mantelzorgers bij de uitoefening van hun belangrijke taak. Steunpunt Mantelzorg/ Samen Zwartewaterland is er voor informatie en advies. Ter waardering verstrekken we jaarlijks het mantelzorgcompliment. En voor die momenten dat het tijdelijk toch even te zwaar is, moet er voldoende respijtzorg beschikbaar zijn.

Ook mantelzorgers hebben immers tijd voor zichzelf en andere gezinsleden nodig. Ook de jonge mantelzorgers willen we daarom niet vergeten. Opgroeien in een gezin met een zieke ouder, broertje of zusje is immers niet altijd makkelijk. Voor hen is er ook in de komende periode weer [Fun en Forget](#).

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

ELKAAR ONTMOETEN

In 2028:

- Voelt 63% van de inwoners zich verbonden met anderen en onderdeel van de samenleving.
- Doet minimaal 42% van onze inwoners vrijwilligerswerk.

In 2020
was dit
57%

In 2020
was dit
36%

INWONERS ZIEN OM NAAR ELKAAR

BELEIDSDOELEN:

- Versterken van het vrijwilligerswerk.
- Aanpakken van eenzaamheid.
- Er zijn meer mogelijkheden voor ontmoeting.
- Zwartewaterland beschikt over een vitaal verenigingsleven.
- Ontlasten van mantelzorgers.

SUBDOELEN:

- Wij ondersteunen het vrijwilligerswerk in onze gemeente.
- Wij stimuleren onze inwoners om vrijwilligerswerk te gaan doen.
- In iedere kern zijn locaties beschikbaar waar activiteiten gericht op ontmoeting voor verschillende doelgroepen mogelijk zijn.
- Wij stimuleren ontmoetingen op wijk- en buurtniveau.
- Wij ondersteunen mantelzorgers bij het uitvoeren van hun taak.
- Er zijn voldoende mogelijkheden voor respijtzorg.
- Jaarlijks wordt het mantelzorg compliment verstrekt.
- Aandacht voor jonge mantelzorgers.
- Steunpunt Mantelzorg voor informatie en advies.

INSTRUMENTEN:

- Via Coördinatiepunt Vrijwilligerswerk vindt promotie en werving van vrijwilligers plaats.
- Er is een vrijwilligers vacaturebank.
- Er is een collectieve vangnet verzekering.
- Onderzoeken hoe vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken voor jongeren.
- Via het subsidiebeleid ondersteunen wij initiatieven gericht op de ontmoeting van verschillende doelgroepen.
- Via Samen Actief kunnen de initiatieven worden ondersteund.
- Via de leefbaarheidsplannen wordt hierop ingezet.
- Via de sociale kaart (www.samenzwartewaterland.nl) stimuleren de ontmoeting tussen inwoners.

NAAR DOELENBOOM

9.

THEMA: IEDEREEN DOET MEE

INWONERS
PARTICIPEREN
NAAR VERMOGEN

Vanaf zijn geboorte zal Mayson als inwoner van Zwartewaterland mee kunnen doen in de samenleving. Op hoofdlijnen kunnen we aardig voorspellen waar hij in de verschillende fasen van zijn leven mee te maken krijgt. Eerst zullen zijn ouders hem overal mee naar toe nemen. Later zal hij gaan spelen in de buurt, sporten, studeren, werken en/of deelnemen aan maatschappelijke en buurtactiviteiten. Maar is dit eigenlijk wel zo vanzelfsprekend? Het maakt bijvoorbeeld nogal wat uit of zijn ouders genoeg inkomen hebben, waar/hoe hij opgroeit, of hij een sociaal netwerk heeft, of hij kan gaan studeren en of hij een (arbeids)beperking heeft. 'Iedereen doet mee' gaat over participeren in de samenleving. Het is belangrijk dat iedereen zo optimaal mogelijk mee kan doen; jong en oud, met of zonder beperking. We willen gelijke kansen creëren en dat iedereen kan participeren naar vermogen. Het gaat hierbij concreet om (voldoende en toegankelijke) ontmoetingsplekken, activiteiten in de buurt, dagbesteding en (vrijwilligers)werk. Al deze activiteiten kunnen bijdragen aan sociale contacten, betekenisvolle relaties, een zinvolle daginvulling/structuur, zingeving en daarmee gezondheid.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Inwoners participeren naar vermogen.

We vinden het belangrijk dat iedereen participeert naar vermogen. Daarbij benutten we de eigen kracht en het netwerk van inwoners. We willen dat mensen elkaar de weg wijzen en elkaar verder helpen. Voor kwetsbare inwoners is het echter niet altijd vanzelfsprekend dat zij meedoen in de samenleving. Kwetsbare inwoners zijn er in alle leeftijdsgroepen: kinderen, jongeren, volwassenen en senioren. Daarbinnen zijn bepaalde groepen bij wie het

risico op de aanwezigheid van problemen groter is dan bij andere. Denk dan aan inwoners met een lagere sociaal economische status, kinderen of volwassenen met een leer-/taalachterstand, kinderen die overgaan van het basisonderwijs naar het middelbare onderwijs, jongeren in de overgang van 18- naar 18+, inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking, statushouders en migranten. Waar nodig is er voor hen begeleiding- en ondersteuning, waarbij algemene voorzieningen en/of maatwerkvoorzieningen³ kunnen worden ingezet.

9.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Heeft 72% van de inwoners van 18 jaar en ouder betaald werk (in 2020 was dit 68%).
- Zet 50% van de werkgevers in Zwartewaterland zich in voor inclusief werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid. (in 2020 was dit 30%).

DOELSTELLINGEN

Inwoners participeren duurzaam in de maatschappij en/of op de arbeidsmarkt.

Vanuit onder andere de Omgevingswet, Participatiewet en Lokale Inclusie Agenda werken we aan een toegankelijk en inclusief Zwartewaterland: iedereen moet zelfstandig en duurzaam mee kunnen doen in onze samenleving. Daarbij is het van belang om de stem van inwoners te laten horen en hen te betrekken bij het ontwikkelen van plannen en beleid (inwonersparticipatie). De inzet van ervaringsdeskundigen wordt gewaardeerd. Zo organiseren we inwonersbijeenkomsten en is er een Jongerenraad en een Werkgroep Inclusie. Deze laatste richt zich met name op het meedoen van mensen met een beperking. Dit sluit tevens aan bij het credo van het VN-verdrag Handicap: "Niets over ons, zonder ons!". Vanuit de Lokale Inclusie Agenda geven we invulling aan dit VN-verdrag Handicap en streven we naar een integraal participatiebeleid.

INWONERS PARTICIPEREN NAAR VERMOGEN

Er is verbinding tussen het sociale en fysieke domein. We willen in gezamenlijkheid belangrijke thema's en vraagstukken oppakken rondom fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid.

Daarnaast werken we intensief samen met onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven om de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking te vergroten. Zowel lokaal als regionaal. We stimuleren bovendien inclusief werkgeverschap. Dat gaat verder dan alleen het in dienst nemen van mensen met een beperking. Inclusief werkgeverschap betekent dat werkgevers gelijkwaardigheid en diversiteit omarmen. Iemand's sekse, gender, etniciteit, afkomst, seksuele oriëntatie of arbeidsbeperking zou niets uit hoeven maken voor de kansen die iemand krijgt. Werknemers zijn een afspiegeling van de samenleving en voelen zich thuis op hun werkplek. Een open cultuur draagt hieraan bij. Dit is een van de onderdelen van gezond werken. In het verlengde hiervan willen wij met werkgevers onderzoeken wat zij kunnen doen bij het verbeteren van gezondheid en vitaliteit van hun medewerkers. Gezonde medewerkers zijn duurzaam inzetbaar.

9.

De eigen kracht en het netwerk van inwoners wordt zoveel mogelijk benut.

We stimuleren onze inwoners om zelf de regie te nemen en richting te geven aan hun leven. Dit kan door het aanboren, vergroten en benutten van de eigen sterke kanten en het (sociale) netwerk. Zo kunnen zij meer grip krijgen op hun leven en zijn zij beter in staat om zelf problemen op te lossen en te voorkomen. We vinden het belangrijk dat inwoners zelf keuzes maken en volwaardig kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en/of (vrijwilligers)werk.

Er is extra aandacht voor het bereiken van kwetsbare doelgroepen. Er wordt informatie en voorlichting geboden die overzichtelijk, eenvoudig en begrijpelijk is. We brengen goed onder de aandacht welke voorzieningen er zijn en waar inwoners zich kunnen melden met een (hulp)vraag.

Onze [digitale Sociale kaart](#), de Centrale Toegang en Advies- Informatie- en ontmoetingspunt (AIO-punt in de bibliotheek) vormen hiervoor de centrale plek. We nemen passende maatregelen om de toegankelijkheid van informatie en communicatie te verbeteren. In het bijzonder waar het gaat om digitale toegankelijkheid. Websites zijn toegankelijk voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking.

INWONERS PARTICIPEREN NAAR VERMOGEN

Waar nodig is er begeleiding en/of ondersteuning voor (kwetsbare) inwoners.

Inwoners die het niet lukt op eigen kracht of geen netwerk hebben, kan hulp of ondersteuning worden geboden. We bewegen naar de voorkant. Door te investeren en te werken in netwerken (van maatschappelijke partners) kunnen we eventuele problemen of hulpvragen tijdig signaleren en aanpakken. Ook hierbij stimuleren we de eigen kracht en benutten we zoveel mogelijk het eigen netwerk van inwoners. Indien er geen sprake is van een netwerk, onderzoeken we de mogelijkheden om een netwerk op te bouwen en gezamenlijk te werken aan oplossingen.

9.

Vanuit de Participatiewet zijn we verantwoordelijk voor een groep inwoners die het op eigen kracht soms (tijdelijk) niet redt, waaronder 'nieuwkomers'/statushouders en mensen met een (arbeids)beperking. Hoewel hun arbeidsparticipatie is toegenomen en werkgevers in Zwartewaterland bereidwillig zijn hen in dienst te nemen, is er nog steeds winst te behalen.

Lokale werkgevers stimuleren en ondersteunen we om deze groepen in dienst te nemen, waarbij extra aandacht is voor mensen met een psychische beperking. Het blijkt dat het voor deze groep nog lastiger is om werk te vinden en te behouden. Hierbij doen we o.a. een beroep op de maatschappelijke betrokkenheid van werkgevers en maken we gebruik van SROI (Social Return of Investment) en re-integratie instrumenten om de kansen op werk te vergroten.

Afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in de doelgroep beschut werk en de doelgroep banenafspraken. Zij zijn met loonkostensubsidie, begeleiding en/of werplekaanpassingen aan het werk. Hier blijven we actief op inzetten. Soms is betaald werk nog een brug te ver. Dan kijken we naar andere mogelijkheden om te participeren.

INWONERS PARTICIPEREN NAAR VERMOGEN

Naast onze uitkeringsgerechtigde inwoners hebben we aandacht voor een groep inwoners die veelal een inkomen uit arbeid heeft net boven bijstandsniveau, maar geen recht (meer) heeft op toeslagen en/of andere inkomensondersteuning. Voor hen is het moeilijk om rond te komen wat weer invloed kan hebben op hun participatie in de samenleving. We streven ernaar dat ook zij optimaal mee kunnen doen.

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

IEDEREEN DOET MEE

In 2028:

- Heeft 72% van de inwoners van 18 jaar en ouder betaald werk.
- Zet 50% van de werkgevers in Zwartewaterland zich in voor inclusief werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid.

In 2020
was dit
30%

In 2020
was dit
68%

INWONERS PARTICIPEREN NAAR VERMOGEN

BELEIDSDOELEN:

- Inwoners participeren duurzaam in de maatschappij en/of op de arbeidsmarkt.
- De eigen kracht en het netwerk van inwoners wordt zoveel mogelijk benut.
- Waar nodig is er begeleiding en/of ondersteuning voor (kwetsbare) inwoners.

SUBDOELEN:

- We stimuleren en verbeteren de (arbeids)participatie van mensen met een beperking.
- Nieuwskomers/inburgeraars doen na huisvesting zo snel mogelijk mee in de maatschappij en volgen een duaal traject.
- We stimuleren en verbeteren de (arbeids)participatie van uitkeringsgerechtigden en minima.
- We werken samen met (maatschappelijke) partners en werkgevers en stimuleren inclusief werkgeverschap.
- De informatievoorziening aan onze inwoners is inclusief en toegankelijk.
- Door middel van bewegen stimuleren we onze inwoners om mee te doen in de maatschappij.

INSTRUMENTEN:

- We werken volgens de omgekeerde toets (maatwerk bieden).
- Vanuit de Lokale Inclusie Agenda werken we gericht aan een integraal participatiebeleid.
- We zetten werkgroepen, ervaringsdeskundigen en sleutelpersonen in.
- We leggen de verbinding en maken duidelijke (resultaat) afspraken met het opbouwwerk.
- We sluiten zoveel mogelijk aan bij lokale (participatie)mogelijkheden en initiatieven.
- (Informatie op) de gemeentelijke website en sociale kaart is goed vindbaar en toegankelijk.
- We investeren in de programma's Back on Track, Bewegen Werkt en bewegen voor ouderen.

NAAR DOELENBOOM

10.

THEMA: IK VOEL ME GEZOND EN VITAAL

ONZE
INWONERS ZIJN
LICHAMELIJK,
GEESTELIJK
EN SOCIAAL
GEZOND

De ouders van Mayson zijn een belangrijke schakel in het leven van Mayson.

Al vanaf zijn geboorte leren ze hem hoe je gezond en vitaal door het leven gaat. Elke dag een stukje wandelen met Mayson, en later lekker op de (loop)fiets langs de speeltuinen om te spelen. Voeding is ook erg belangrijk in het leven van Mayson. Wanneer Mayson in zijn kindertijd gezonde voeding krijgt, is dit voor hem vanzelfsprekend en is de kans groot dat hij zelf later ook bewust voor een gezonde leefstijl kiest. Misschien is Mayson gek op sporten en bewegen en wil hij zich graag aansluiten bij een sportvereniging in zijn omgeving. Gelukkig hebben we in Zwartewaterland een ruim aanbod in verschillende sport en beweegactiviteiten.

Als Mayson volwassen is kan hij te maken krijgen met uitdagingen in het dagelijks leven. Hoe ga je met bepaalde factoren om en wat kun je er aan doen? Een sterk sociaal netwerk kan hierbij het verschil maken.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Onze inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Bewegen is niet alleen goed voor het lichaam, maar draagt ook bij aan de geestelijke gezondheid.

We vinden het belangrijk dat onze inwoners bewust zijn van hun leefstijl en willen hen stimuleren om tenminste 30 minuten per dag te bewegen. Door meer samen in beweging te komen, stimuleer je ook de sociale verbinding met je eigen omgeving en ontmoet je nieuwe mensen. Voor veel inwoners van Zwartewaterland

is dit een grote stap en zij blijven doorgaan in hun vaste patroon. Hierdoor kan men vage klachten ontwikkelen die geen ziekte aantonen. Denk aan onder andere eenzaamheid, wat mogelijk ook kan leiden tot andere onverklaarbare klachten. Voor deze groep bieden we in elke kern Welzijn op Recept aan. Door een laagdrempelige welzijns- en beweegaanbod te creëren, willen we voor onze inwoners een gedragsverandering van ziekte en zorg naar gezond gedrag creëren.

10.

De basis van gezondheid van de jongeren in onze gemeente wordt meegegeven vanuit hun eigen omgeving, thuis, school, buiten, vereniging. Sinds 2019 is Zwartewaterland een JOGG (Kinderen naar gezond gewicht) gemeente. Met JOGG zetten we in op een gezonde omgeving voor onze kinderen.

Door in te zetten op de omgeving van onze kinderen, bereiken we niet alleen de kinderen, uiteindelijk bereiken we daarmee ook de ouders. In de uitvoering betrekken we vooral het onderwijs. Daar bereiken we de meeste kinderen. Ook zijn er verschillende maatschappelijke partners die met ons meedenken over de uitvoering van JOGG in onze gemeente. Uiteindelijk hebben we een gezamenlijk belang bij een gezonde jeugd.

In Zwartewaterland willen we een aantrekkelijk sportaanbod creëren. Naast de traditionele sporten die veelal in Zwartewaterland aanwezig zijn, willen we een aantrekkelijke buitenruimte die uitnodigt tot bewegen voor jong en oud. We stellen de Positieve Gezondheid centraal voor onze inwoners.

Dit doen we samen met onze netwerkpartners, die ook vanuit de Positieve Gezondheid kijken naar onze inwoners.

ONZE
INWONERS ZIJN
LICHAMELIJK,
GEESTELIJK
EN SOCIAAL
GEZOND

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Heeft meer dan de helft van onze inwoners een gezond gewicht (in 2020 was dit 45%).
- Heeft 85% van onze jeugd een gezond gewicht (in 2020 was dit 82%).
- Beweegt 65% van de jongeren minstens 5 dagen in de week een uur (landelijke beweegnorm) (in 2019/2020 was dit 50%).
- Voldoet 60% van de inwoners van Zwartewaterland aan de beweegrichtlijn (in 2020 was dit 46%).
- Heeft 83% van onze inwoners voldoende veerkracht* om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet (in 2020 was dit 76%).

DOELSTELLINGEN

Inwoners zijn in staat om om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.

Vanuit de Positieve Gezondheid zetten we onze inwoners in hun eigen kracht. We zetten in op een gedragsverandering van ziekte en zorg naar gezond gedrag. Hierbij is het van belang om een bredere kijk te hebben op de leefomgeving van onze inwoners.

* Deze definitie komt voort uit de GGD-monitor. In het algemeen sluiten we aan op de onderzoeksvragen en definities die de GGD hanteert.

10.

Bij fysieke veranderingen in de wijken is het belangrijk om alle aspecten van het dagelijkse leven in acht te nemen. Zo creëren we de leefomgeving zo aangenaam mogelijk voor onze inwoner. Verder willen we aandacht besteden aan de mentale gezondheid van onze inwoners, met specifieke aandacht voor suïcidepreventie. Ook zetten we in op het versterken van de levensvaardigheden bij jongeren. Dit kan jongeren helpen om om te gaan met emotionele en morele eisen en uitdagingen in het leven van alledag. Zij kunnen gevoelens van spanning in moeilijke situaties verminderen en een positieve manier van denken aan te leren.

Integrale aanpak voor het verbeteren van gezondheid.

Jongeren experimenteren op een steeds jongere leeftijd met alcohol en drugs. Vaak weten ze niet wat het precies is, en doen ze mee onder groepsdruk. We zien dat jongeren thuis ook op jonge leeftijd al alcohol mogen drinken. We willen als gemeente samen met onze partners meer inzetten op wat alcohol met je doet op latere leeftijd. Naast alcohol nemen we roken en drugs ook mee in de voorlichting. De komende jaren gaan we met scholen in gesprek over deze onderwerpen. Het is belangrijk dat de kinderen op de basisschool al voorlichting krijgen hierover.

Het is mooi wanneer het programma op het voortgezet onderwijs aansluit bij de basisschool. Het jongerenwerk heeft hier een belangrijke rol in de richting van scholen, maar ook naar de jongeren op straat en in de keten. In enkele regiogemeenten wordt onder andere het IJslanse preventiemodel ingezet om middelengebruik verder terug te dringen. We gaan onderzoeken of we bruikbare elementen uit het IJslanse preventiemodel kunnen integreren in het preventiebeleid.

Naast alcohol en drugsproblematiek is ook gezonde voeding en bewegen belangrijk. De komende jaren zetten we vanuit JOGG in op de gezonde omgeving van de kinderen. De buurtsportcoaches hebben hier een belangrijke rol in. De buurtsportcoaches zijn zichtbaar in alle kernen. Ze organiseren wisselend over de kernen beweegactiviteiten, zijn ondersteunend bij hulpvragen over bewegen die van de leerkrachten komen. Door de omgeving van de kinderen gezonder te maken gaan we ook meer inzetten op een gezonde leefstijl en het bewegen van volwassenen. In elke kern van Zwartewaterland komt een centrale plek waar Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) centraal staat.

**ONZE
INWONERS ZIJN
LICHAAMELIJK,
GEESTELIJK
EN SOCIAAL
GEZOND**

10.

De buurtsportcoach gaat op de centrale locaties een laagdrempelig beweegaanbod aanbieden voor onze inwoners. Dit kan zowel voor volwassenen als spontane beweegactiviteiten op de middagen dat de kinderen hier aan het spelen zijn.

Naast het aanbod in de buitenruimte hebben we ook een ruim aanbod in traditionele sporten. We willen dat deze verenigingen blijven bestaan en zetten daarom in op verenigingsondersteuning van de buurtsportcoach. Ook willen we de sportverenigingen promoten op de basisscholen door bijvoorbeeld schoolsport in te zetten. Verenigingen komen dan in de gymlessen naar de scholen toe om hun sport te promoten.

Inwoners ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

We stimuleren voor al onze inwoners een gezonde en verantwoorde leefstijl. Met JOGG zetten we specifiek in op een gezonde leefomgeving van de jongeren. Met JOGG stimuleren we niet alleen de jongeren, we willen ook dat de omgeving van de jongeren gezonde en verantwoorde leefstijl ontwikkelen.

**ONZE
INWONERS ZIJN
LICHAMELIJK,
GEESTELIJK
EN SOCIAAL
GEZOND**

Gezonde voeding na het sporten is heel belangrijk. Team-Fit zetten we in bij de sportverenigingen, ze kijken mee hoe je ook gezonde voeding kunt integreren in je kantine. Voor sommige inwoners is het al voldoende om met de laagdrempelige tools vanuit JOGG dit op te pakken. Er zijn ook inwoners die een extra zetje nodig hebben.

Vaak is er vanuit de basisverzekering al vergoeding mogelijk voor bijvoorbeeld een diëtist. In Zwartewaterland zijn er praktijken die GLI (Gecombineerde Leefstijl Interventie) uitvoeren. Ook hiervoor zijn vanuit de zorgverzekering vergoedingen mogelijk. Als gemeente stimuleren wij deze praktijken om zo laagdrempelig mogelijk hun aanbod uit te voeren.

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

NAAR DOELENBOOM

IK VOEL ME
GEZOND EN
VITAAL

In 2028:

- Heeft meer dan de helft van onze inwoners een gezond gewicht.
- Heeft 85% van onze jeugd een gezond gewicht.
- Beweegt 65% van de jongeren minstens 5 dagen in de week een uur (=de landelijke beweegnorm voor leeftijd 4-18 jaar).
- Voldoet 60% van de inwoners van Zwartewaterland aan de beweegrichtlijn.
- Heeft 83% van onze inwoners voldoende veerkracht om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet.

In 2020 was dit 45%

In 2020 was dit 82%

In 2020 was dit 46%

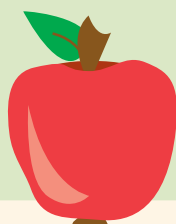
In 2019/2020 was dit 50%

In 2020 was dit 76%

ONZE
INWONERS ZIJN
LICHAMELIJK,
GEESTELIJK
EN SOCIAAL
GEZOND

BELEIDSDOELEN:

- Inwoners zijn in staat om om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.
- Integrale aanpak voor het verbeteren van gezondheid.
- Inwoners ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

SUBDOELEN:

- Inwoners centraal vanuit positieve gezondheid.
- We stimuleren inwoners tenminste 30 minuten per dag te bewegen.
- We zien een gedragsverandering in de beweging van ziekte en zorg naar gezond gedrag.
- We stimuleren betere sociale economische leefomstandigheden om de kans op een gezonder leven te vergroten.
- Inwoners zijn zicht bewust van de invloed van leefstijl op hun gezondheid.

INSTRUMENTEN:

- Voorlichting over alcohol en drugsproblematiek.
- We creëren een aantrekkelijk sportaanbod.
- Buitenruimte nodigt uit tot beweging.
- Welzijn op Recept wordt door ontwikkeld.
- We werken samen met onze partners aan gecombineerde leefstijlinterventie.

THEMA: IK HEB EEN KANSRIJKE ONTWIKKELING

INWONERS
ONTWIKKELEN ZICH
KANSRIJK OP ALLE
LEEFGEBIEDEN

Net als Mayson gunnen wij ieder kind in Zwartewaterland optimale ontwikkelingskansen in het leven. Maar helaas is dat geen vanzelfsprekendheid. Afkomst en sociaal economische status kunnen hierop bijvoorbeeld grote invloed hebben. Ons beleid is er op gericht deze invloed te verkleinen en ieder kind en iedere inwoner de gelijke kansen te bieden die hij of zij verdient.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Inwoners ontwikkelen zich kansrijk op alle leefgebieden. Optimale ontwikkelingskansen voor iedereen. Daar staan we voor. Niet alleen voor kinderen en jongeren, maar in alle fases van het leven. Persoonlijke ontwikkeling draagt op diverse manieren bij aan de positieve gezondheid van inwoners. Het kan bijvoorbeeld zorgen voor een beter zelfbeeld, maar ook kan het je sociaal economische positie versterken.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Beschikt 95% van onze inwoners over voldoende basisvaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving (in 2020 was dit 92%).
- Staat er een stevige netwerkorganisatie/structuur die zich inzet om jongeren kansrijk te ontwikkelen.

DOELSTELLINGEN

Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor inwoners op alle leefgebieden.

We willen graag dat onze inwoners een leven lang blijven leren en ontwikkelen. Er zijn daarom voldoende toegankelijke basisvoorzieningen, gericht op activering, preventie en educatie.

We willen graag dat onze kinderen en jongeren veilig, gezond en gelukkig opgroeien. Daarvoor zijn goed onderwijs en goede voorschoolse voorzieningen belangrijk. Waar nodig bestrijden we onderwijsachterstanden, maar veel liever voorkomen we deze. Daarom zetten we ook de komende jaren samen met onze partners onverminderd in op een breed onderwijskansenbeleid.

Maar ook in latere levensfasen blijft educatie onverminderd van belang. We voorzien daarom in een goede bibliotheekvoorziening in alle drie grote kernen. Ook benutten we de mogelijkheden die de Human Capital Agenda biedt om de ontwikkeling van onze inwoners te stimuleren.

Er is een netwerk van vroegsignalering.

Het vroegtijdig signaleren van problemen kan er voor zorgen dat op tijd wordt ingegrepen. Daarmee voorkomen we hopelijk verslechtering van de situatie en de inzet van zware vormen van hulp en ondersteuning. Als gemeente kunnen we dat niet alleen. We hebben hiervoor o.a. het onderwijs, de voorschoolse voorzieningen, kerken en verenigingen nodig. We streven naar een sluitend netwerk van vroegsignalering met een goede doorgeleiding naar ondersteuning en zorg.

Inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Volgende basisvaardigheden (taalvaardigheid, digitale vaardigheid en rekenvaardigheid) zijn essentieel om te kunnen functioneren in de moderne informatie samenleving.

**INWONERS
ONTWIKKELEN ZICH
KANSRIJK OP ALLE
LEEFGEBIEDEN**

Inwoners die deze vaardigheden nog onvoldoende hebben ontwikkeld, willen we graag helpen. Dit doen we via onderwijs, bibliotheek, Taalpunt, inburgering en volwasseneneducatie.

Waar nodig is er ondersteuning voor inwoners en gezinnen.

We bieden voorlichting en advies bij opvoeden en opgroeien aan ouders. Voor kinderen en gezinnen die dit nodig hebben is er hulp op maat. Zolang dit nodig is en dicht bij huis. Toegankelijk en laagdrempelig zijn daarbij sleutelwoorden. Ook zetten we in op groepsactiviteiten gericht op een positief leef- en groepsgedrag. We voeren ook het gesprek over 'normaliseren' en wat normaal gedrag is. Dit gaat onder andere over een kind ook gewoon een kind laten zijn, dat door een levensfase heen gaat. Daarnaast stimuleren en ondersteunen we initiatieven rondom relatietoerusting, om daarmee (v)chtscheidingen zoveel mogelijk te voorkomen. Is er sprake van een (v)chtscheiding, dan bieden we voorlichting en waar nodig hulp en/of ondersteuning.

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

IK HEB EEN KANSRIJKE ONTWIKKELING

In 2028:

- Beschikt 95% van onze inwoners over voldoende basisvaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.
- Staat er een stevige netwerkorganisatie/structuur die zich inzet zodat jongeren zich kansrijk ontwikkelen.

In 2020
was dit
92%

INWONERS ONTWIKKELEN ZICH KANSRIJK OP ALLE LEEFGEBIEDEN

BELEIDSDOELEN:

- Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor inwoners op alle leefgebieden.
- Er is een netwerk van vroegsignalering.
- Inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij.
- Waar nodig is er ondersteuning voor inwoners en gezinnen.

SUBDOELEN:

- Inwoners zijn zich bewust van een positief leef- en groepsgedrag.
- Er zijn voor inwoners voldoende toegankelijke basisvoorzieningen, gericht op activering, preventie en educatie.
- Er is een sluitende keten van tijdige vroegsignalering en doorgeleiding naar ondersteuning en zorg.
- Inwoners in (tijdelijke) kwetsbare posities worden ondersteund.
- Er is een veilige opvoed- en opgroeisituatie in gezinnen.
- Een leven lang ontwikkelen en leren voor onze inwoners.

INSTRUMENTEN:

- We bevorderen het taalniveau en de digitale vaardigheden van onze inwoners via het taalpunt, WEB lessen en inburgering.
- We zetten in op normaliseren.
- Ondersteuning van voorschoolse voorzieningen, onderwijs, sportverenigingen en kerken in vroegsignalering.
- Opzetten van groepsactiviteiten ter bevordering van positief leef – en groepsgedrag.
- Subsidiëren en afspraken maken op het gebied van jongeren- en opbouwwerk.
- We bieden hulp op maat, zo lang als nodig is en dichtbij huis.
- We stimuleren een doorgaande leerlijn bij jongeren.
- We zetten in op voorlichting over veilige opvoed- en opgroeisituaties in gezinnen.
- We benutten de mogelijkheden die de Human Capital Agenda biedt om de ontwikkeling van onze inwoners te stimuleren.

NAAR DOELENBOOM

THEMA: IK KAN MEZELF GOED REDDEN

**INWONERS
ZIJN
FINANCIEEL
ZELFREDZAAM**

Mayson zal in zijn leven al vroeg in aanraking komen met geld. Net zoals ieder kind. Tegenwoordig krijgen kinderen al op jonge leeftijd te maken met digitaal geld. Dat brengt nieuwe uitdagingen met zich mee. Want geld is minder 'vastbaar en zichtbaar' geworden waardoor het soms makkelijker is om geld uit te geven. Hoe eerder Mayson om leert gaan met geld, hoe minder de kans is dat hij later financiële problemen krijgt. Natuurlijk biedt dit geen garantie en zijn er ook vele andere factoren die hierop van invloed kunnen zijn. Bijvoorbeeld in welk sociaaleconomisch milieu Mayson opgroeit; de kansen die hem worden geboden, de mate van zelfredzaamheid op andere levensgebieden en of hij later een hoog of laag inkomen heeft.

'Ik kan mezelf goed redden' gaat over inkomen en het voorkomen van schulden en armoede. Maar ook over participeren. Het leven in armoede gedurende een langere tijd, is een obstakel richting participatie. Wij vinden dat een laag inkomen in geen enkele levensfase een belemmering mag vormen om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom bieden we ondersteuning waar nodig. Belangrijkste doel is om inwoners financieel zelfredzaam te maken en te houden. Inwoners die financieel zelfredzaam zijn, hebben meer grip op hun leven en ervaren over het algemeen een betere gezondheid.

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Inwoners zijn financieel zelfredzaam.

Financieel zelfredzaam betekent dat iemand weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat de financiën in balans zijn, op zowel korte als lange termijn. We vinden het belangrijk dat inwoners opgroeien en leven met voldoende middelen. Het hebben van inkomsten via arbeid biedt daartoe de beste mogelijkheden.

Daarom streven we er naar dat zoveel mogelijk inwoners betaald werk hebben. Echter, er zijn inwoners die om wat voor reden dan ook (tijdelijk of permanent) zijn aangewezen op een uitkering of inkomensondersteuning. In beide groepen vinden we inwoners die moeite hebben om hun financiën op orde te houden en/of te maken hebben met schuldenproblematiek.

12.

Kwetsbare inwoners op dit gebied ondersteunen we waar nodig. We helpen hen om (weer) inzicht te krijgen in en grip te krijgen op hun financiën. Vaak ondervinden zij naast financiële problemen ook andere problemen rondom gezondheid, werk of anderszins. Denk dan aan mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal, zoals statushouders en laaggeletterden. Het belang van het hebben van basisvaardigheden wordt hiermee onderstreept.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Kan 92% van onze inwoners rondkomen van het inkomen (in 2020 was dit 89%).
- Er zijn minder inwoners (met betalingsachterstanden) die in een problematische schuldensituatie terechtkomen.

DOELSTELLINGEN

Inwoners groeien op en leven met voldoende middelen.

We vinden het belangrijk dat voor onze inwoners de bestaanszekerheid is gewaarborgd. Betaald werk biedt hiertoe de beste kansen. Niet iedereen heeft echter (voldoende) inkomsten uit betaald werk: er is extra aandacht voor inwoners met een laag inkomen en daarmee ook vaak kinderen in armoede. Geen enkel kind zou moeten opgroeien in armoede.

We zijn een actieve gemeente met diverse organisaties die allemaal op hun eigen wijze een bijdrage leveren in het voorkomen en aanpakken van armoede.

We zijn effectiever wanneer we krachten bundelen. Als gemeente nemen we het voortouw. We zijn er voor alle inwoners die het financieel moeilijk hebben, maar bemerken echter dat de bestaande minimaregelingen niet optimaal worden benut. Het gebruik van de regelingen en de schuldhulp zal actiever onder de aandacht worden gebracht. En mogelijke belemmeringen, die mensen ervan weerhouden om mee te doen, proberen we weg te nemen. Zo willen we met de belangrijkste partners binnen onze gemeente een pact 'Samen tegen armoede' sluiten.

Zoveel mogelijk inwoners hebben betaald werk.

Betaald werk biedt de beste kansen op financiële onafhankelijkheid en zelfredzaamheid. Daarom vinden we het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners betaald werk hebben en behouden. Werkgevers stimuleren we om mensen duurzaam inzetbaar te houden. Leeftijdsbewust personeelsbeleid en vitaliteitsbeleid kunnen hier positief aan bijdragen.

**INWONERS
ZIJN
FINANCIIEEL
ZELFREDZAAM**

12.

Voor sommigen groepen in de samenleving is de stap naar betaald werk nog een brug te ver of niet mogelijk. We onderzoeken dan of er andere mogelijkheden zijn om te participeren.

Extra aandacht hebben we voor inwoners die vanuit een uitkering weer aan het werk gaan. Zij krijgen soms te maken met onzekerheden. Zij riskeren zelfs dat zij er financieel op achteruit gaan, omdat ze bijvoorbeeld geen recht meer hebben op toeslagen en andere inkomensregelingen. We noemen deze groep ook wel de 'werkende armen'.

Uit angst voor deze 'armoedeval' kunnen sommige inwoners er van worden weerhouden om aan het werk te gaan. Dit terwijl we uitstroom uit de uitkering willen bevorderen en werk zou moeten lonen. Maar ook inwoners die parttime arbeid aanvaarden kunnen te maken krijgen met veel onzekerheden, bijvoorbeeld bij de verrekening van hun inkomsten. We willen zoveel mogelijk van deze onzekerheden wegnemen. Dit kan door in elk geval problemen bespreekbaar te maken en financieel goed inzichtelijk te maken wat het betekent als iemand aan het werk gaat. Maar ook door gericht instrumenten in te zetten waardoor werken loont en parttimers kunnen rondkomen.

Inwoners hebben (meer) grip op hun financiën.

We zetten in op preventie. Zo willen we bevorderen dat onze inwoners al van jongs af aan voldoende informatie hebben over omgaan met geld en weten waar ze hulp kunnen vragen. Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid als het gaat om het creëren van deze bewustwording en het bieden van de juiste informatie passend bij de leeftijd van het kind. Dit begint bij ouders. Ook het bieden van goede en doorlopende voorlichting via/op scholen, het jongerenwerk et cetera is van groot belang. We sluiten zoveel mogelijk aan bij activiteiten en evenementen die vanuit andere organisaties worden georganiseerd.

We denken aan de start van het nieuwe schooljaar en 'De week van het geld' in maart. Goede voorlichting beperkt zich niet alleen tot kinderen en jongeren. We zullen een doorlopende communicatiecampagne voeren rondom het omgaan met financiën/armoede en schulden. Daarnaast bieden we inwoners ondersteuning waar nodig (gratis financiële inloopspreekuren, cursussen (basisvaardigheden), schuldhelpverlening of het tijdelijk financieel ontzorgen van statushouders die vallen onder de nieuwe Wet Inburgering).

**INWONERS
ZIJN
FINANCIIEEL
ZELFREDZAAM**

12.

We voorkomen dat inwoners met (beginnende) betalingsachterstanden in een problematische schuldensituatie terechtkomen.

Armoede- en schuldenproblematiek is een complex vraagstuk dat vaak niet op zichzelf staat maar gepaard gaat met problematiek op andere terreinen. Het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden vraagt om (maatwerk)oplossingen die deels algemeen kunnen zijn en deels meer toegespitst zijn op de individuele situatie van inwoners.

We willen voorkomen dat inwoners met (beginnende) betalingsachterstanden in een problematische schuldensituatie en/of isolement terecht komen door (vroeg)tijdig te signaleren en te doen wat nodig is. Dit past bij de wijzigingen in de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS). Door snel de juiste ondersteuning te bieden aan inwoners met financiële problemen kunnen we erger voorkomen en inwoners weer perspectief bieden en financieel zelfredzaam maken. Hierbij werken we samen met onze partners.

**INWONERS
ZIJN
FINANCIEEL
ZELFREDZAAM**

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

IK KAN MEZELF GOED REDDEN

In 2028:

- Kan 92% van onze inwoners rondkomen van het inkomen.
- Zijn er minder inwoners (met betalingsachterstanden) die in een problematische schuldsituatie terecht komen.

In 2020
was dit
89%

INWONERS ZIJN FINANCIEEL ZELFREDZAAM

NAAR DOELENBOOM

BELEIDSDOELEN:

- We voorkomen dat inwoners met (beginnende) betalingsachterstanden in een problematische schuldsituatie terecht komen.
- Inwoners groeien op en leven met voldoende middelen.
- Inwoners hebben (meer) grip op hun financiën.
- Zoveel mogelijk inwoners hebben betaald werk.

SUBDOELEN:

- De weg naar begeleiding of ondersteuning is laagdrempelig en snel.
- Nieuwkomers met een bijstandsuitkering worden financieel ontzorgd en financieel zelfredzaam gemaakt.
- We zetten in op financiële nazorg van inwoners, die vanuit hun uitkeringspositie, weer aan het werk gaan.
- We werken samen aan onze beleidsdoelen met (maatschappelijke) partners, scholen en werkgevers.
- Kinderen en jongeren zijn zich bewust van hun financiële in- en uitgaven.

INSTRUMENTEN:

- We werken met een doorlopende communicatie campagne op het gebied van inkomen en schulden / voorlichtingscampagne.
- We sluiten met netwerkpartners een pact 'Samen tegen armoede'.
- We zetten bij onze aanpak vrijwilligers en ervaringsdeskundigen in.
- We versterken het financieel spreekuur en gaan werken met een anoniem 'vraag en antwoord' nummer.
- We zetten in op de wettelijke vroegsignalering.
- (Informatie op) de gemeentelijke website en sociale kaart is goed vindbaar en toegankelijk.

13.

THEMA: IK VOEL ME VEILIG IN MIJN OMGEVING

ONZE INWONERS
ERVAREN EN LEVEN
IN VOLDOENDE
VEILIGHEID

We gaan er vanuit dat Mayson opgroeit in een leefomgeving waarin hij veiligheid ervaart en waar gezonde keuzes worden gemaakt. Het is belangrijk om de leefomgeving zo in te richten dat Mayson en zijn ouders deze als prettig ervaren, en waar gezonde keuzes gemakkelijk en logisch zijn. Negatieve invloed op de gezondheid is dan zo klein mogelijk. Toch zal Mayson bij het opgroeien te maken krijgen invloeden uit de leefomgeving. Rond de puberleeftijd vervullen de ouders van Maysen en zijn vrienden hier een grote rol in. Welke keuzes worden er bijvoorbeeld gemaakt ten aanzien van 'hangen op straat', of alcohol- en drugsgebruik? Om jongeren zoals Mayson te leren (goede) keuzes te maken willen we hen scholen in 'levensvaardigheden'. Levensvaardigheden zijn sociale en emotionele vaardigheden die je nodig hebt om effectief om te kunnen gaan met de eisen en uitdagingen in je dagelijks leven. Bijvoorbeeld in de omgang met anderen en een ruzie oplossen. Deze vaardigheden kan Maysen ook weer gebruiken als hij zelfstandig gaat wonen. Hoe ga je om met burens en hoe zorg je voor een gevoel van veiligheid in de straat?

WAAR ZETTEN WE OP IN?

Onze inwoners ervaren en leven in voldoende veiligheid.

Veiligheid is onder te verdelen in objectieve en subjectieve veiligheid. Hoe vaak een gevaarlijke situatie wel of niet voorkomt, is de objectieve veiligheid. Dit is dus een feit en is daarom ook meetbaar. Hoe onveilig mensen zich voelen, wordt de subjectieve veiligheid genoemd. Dit gaat over het gevoel van mensen, en is dus minder makkelijk te bepalen. Daarnaast kennen we de fysieke en sociale veiligheid: Fysieke veiligheid is de mate waarin

mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen ongelukken en andere zaken die niet door mensen worden veroorzaakt, zoals natuurrampen. Sociale veiligheid is de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen misdrijven, overtredingen en overlast door andere mensen. Het gaat hier dus om bescherming tegen bedreigingen die veroorzaakt worden door mensen. Op het laatste (sociale veiligheid) willen we inzetten. We gaan aan de slag met een veilig opvoedklimaat; dat is een opvoeding waar geweld niet thuis hoort.

13.

Ook de veiligheid in en nabij de woonomgeving heeft de aandacht. Hoe ga je om met elkaar en hoe zorgen we ervoor dat we als wijk/buurt prettig kunnen wonen, zonder overlast te ervaren? De woningbouwcoöperatie heeft hierin een belangrijke functie. Met hen onderzoeken we hoe we huisuitzettingen kunnen voorkomen.

Ook gaan we inzetten op een 'zachte landing' in de wijk. Hoe bereiden we een wijk bijvoorbeeld voor op een nieuw gezin en hoe zorgen we dat het nieuwkomers gezin zich écht welkom voelt? Inzetten op veiligheid is van groot belang, want het tegenovergestelde van veiligheid is onveiligheid. En dat is niet waar we voor staan.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In 2028:

- Werken alle onderwijsinstellingen met een preventief programma in het kader van social media, gamen, alcohol, roken en/of drugsaanpak.
- Is het aantal meldingen van overlast in de woonomgeving met 10% afgenomen (2020: 671 meldingen).

ONZE INWONERS
ERVAREN EN LEVEN
IN VOLDOENDE
VEILIGHEID

DOELSTELLINGEN

Kinderen en ouderen voelen zich veilig in hun thuisomgeving.

Ouders hebben volgens het Burgerlijk Wetboek de vrijheid en de plicht om hun kind te verzorgen en op te voeden. Zij zijn verantwoordelijk voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en voor de veiligheid van het kind. Gelukkig gaat het in veruit de meeste gezinnen goed. Vrijwel alle kinderen en ouders hebben de gebruikelijke strubbelingen, maar meestal komen zij weer in goed vaarwater terecht. In een aantal gevallen lukt dat minder. Soms wordt dan de situatie aangemerkt als onveilig en is het welzijn of de ontwikkeling al geschaad.

13.

De ambitie is om een verschil te maken bij het doorbreken van de complexe cirkel van geweld die doorwerkt tot in de volgende generatie. In de gemeente Zwartewaterland willen we ons blijvend inzetten voor een toekomst zonder geweld en een omgeving stimuleren waarin iedereen zich veilig voelt. Dit kunnen we niet alleen, de aanpak van geweld is een verantwoordelijkheid van iedereen. Vele maatschappelijk partners maar ook inwoners zelf hebben daarin een rol. We werken daarbij vanuit het gedachtegoed welke aansluit bij de landelijke en regionale visie om zo een eenduidige aanpak te genereren.

Er is sprake van minder overlast in de leefomgeving van onze inwoners.

Overlast in de leefomgeving kan te maken hebben met overmatig alcohol- en/of drugsgebruik. Samen met politie, OM, Veiligheidsregio en woningbouwcorporaties voeren we acties uit gericht op het creëren van een veilige woon- en leefomgeving. We gaan in gesprek met groepen die overlast veroorzaken. Het jongeren/opbouw werk krijgt hierin een nadrukkelijke rol. Belangrijk is om goed te onderzoeken wat de aanleiding is van de overlast. Is het groepsdruk, of zijn er conflicten onderling die overlast veroorzaken? Samen met het onderwijs gaan we het we het project 'levensvaardigheden' aanbieden.

**ONZE INWONERS
ERVAREN EN LEVEN
IN VOLDOENDE
VEILIGHEID**

In dit project worden jongeren geleerd goede keuzes te maken, en om te gaan met conflicten/tegenslagen die ze tegenkomen in hun leven.

Het aanpakken van woonproblemen en het voorkomen van huisuitzettingen.

De jeugdgezondheidszorg, de huisarts, de politie en/of de school. Geregeld zijn zij de eerst betrokkenen bij woonproblemen, soms als eerste gesprekspartner bij zorgen, soms als melder. We zetten in op het eerder signaleren van en/of het ondersteunen bij vraagstukken rondom veiligheid. Dit om te voorkomen dat gezinnen, maar ook een alleenstaande man of vrouw door sociale problemen op straat komt te staan.

Doelenboom Preventie

Ga naar:

EEN GEZONDE BASIS

ELKAAR ONTMOETEN

IEDEREEN DOET MEE

IK VOEL ME
GEZOND EN VITAAL

IK HEB EEN
KANSRIJKE
ONTWIKKELING

IK KAN MEZELF
GOED REDDEN

IK VOEL ME
VEILIG IN MIJN
EIGEN OMGEVING

IK VOEL ME VEILIG IN MIJN EIGEN OMGEVING

In 2028:

- Werken alle onderwijsinstellingen met een preventief programma in het kader van social media, gamen, alcohol, roken en/of drugsaanpak.
- Is het aantal meldingen van overlast in de woonomgeving met 10% afgenomen.

In 2020
671
meldingen

ONZE INWONERS ERVAREN EN LEVEN IN VOLDOENDE VEILIGHEID

BELEIDSDOELEN:

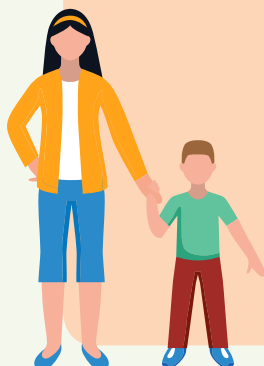
- Kinderen en ouderen voelen zich veilig in hun thuisomgeving.
- Er is sprake van minder overlast in de leefomgeving van onze inwoners.
- Het aanpakken van woonproblemen en het voorkomen van huisuitzettingen.

SUBDOELEN:

- Kinder- en oudermishandeling wordt aangepakt.
- Bij veiligheidscasussen wordt gekeken naar het hele systeem (gezin, netwerk, omgeving).
- Integrale aanpak van overlast door inzet op het beperken van o.a. criminaliteit, drugs en alcoholgebruik.
- Zorgdragen voor adequate woonzorghuisvesting voor GGZ.
- Bij woonproblemen wordt integraal gekeken met aandacht voor de sociale problemen.

INSTRUMENTEN:

- Versterken van signalerings- en meldfunctie.
- Implementeren van vragenlijst om gezin goed in beeld te brengen bij ondersteuningsvragen.
- Versterken van signalerings- en meldfunctie.
- Een lokale campagne om gebruik op jonge leeftijd van alcohol en drugs aan te pakken.
- Ontwikkelen van beschermd thuis. Er komt een pilot voor een crisisplek.
- Er is een intensieve samenwerking met de woningbouwcoöperatie op casusniveau en op beleidsniveau.

NAAR DOELENBOOM

14.

WAT IS ER NODIG?

14.1. RANDVOORWAARDEN

Integraal werken betekent dat er samenhang is in de aanpak tussen verschillende elementen. Een congruente aanpak, zoals we dat noemen. We kunnen daarbij twee aspecten onderscheiden:

- Vanuit het perspectief van de klant/burger: een samenhangende aanpak die aandacht heeft voor alle leefgebieden en alle vraagstukken waar de klant mee worstelt.
- Vanuit organisatorisch perspectief: professionals werken met elkaar samen en stemmen processen, werkwijze en expertise op elkaar af om tot een gezamenlijk plan voor de klant te komen.

Zowel voor ons als gemeente (intern) en onze maatschappelijke partners (extern) is integraal werken een randvoorwaarde om aan te sluiten bij dit preventiebeleid. Daarnaast willen we dat onze partners het gedachtegoed positieve gezondheid ondersteunen. Dit betekent dat we (soms) bestaande systemen en denkwijzen los moeten laten. Dit allemaal in het belang van de inwoners. Deze staat centraal vanuit de Positieve Gezondheid!

14.2. WAT IS ONZE ROL ALS GEMEENTE EN WIE HEBBEN WE NODIG?

Als gemeente maken we onderdeel uit van een netwerk dat de gezondheid en het welbevinden van inwoners kan verbeteren. We spreken hen aan op de eigen kracht en daarmee het nemen van initiatief.

We kunnen partners onderling en partners en inwoners ook met elkaar verbinden en bovenal samenwerking stimuleren. Denk dan aan sociale netwerken (in de buurt), maatschappelijke partners op het gebied van wonen, zorg en welzijn, onderwijs, (sport)verenigingen, kerkgenootschappen, ondernemers/werkgevers. Daarbij is het belangrijk om goed in acht te houden wie wat doet.

Bestaand voorzieningenaanbod kan mogelijk met elkaar worden verbonden, zodat zoveel mogelijk inwoners worden bereikt en mee kunnen doen. Waar nodig bieden we (financiële) ondersteuning om ervoor te zorgen dat partijen hun werk goed kunnen doen ten behoeve van de participatie van onze inwoners.

Ook bieden we zelf begeleiding en ondersteuning aan inwoners die het op eigen kracht niet redden.

14.3. SAMEN ZWARTEWATERLAND

In de gemeente Zwartewaterland is er al een samenwerkingsverband actief van organisaties op het brede terrein van welzijn, zorg en ondersteuning met de naam 'Samen Zwartewaterland'. De doelstelling van deze samenwerking is:

- Een integraal aanbod van welzijn, zorg en ondersteuning
- Dienstverlening ontwikkelen waarbij de mens centraal staat
- Verbreding van het welzijnswerk
- Samenwerking tussen de formele en informele zorg stimuleren.

Het samenwerkingsverband kent een open structuur, dat wil zeggen dat nieuwe organisaties op het gebied van welzijn en zorg kunnen aanhaken. De samenwerkingsstructuur heeft vooral als doel om kennis en ervaringen tussen de samenwerkingspartners te delen en daarmee de dienst- en hulpverlening voor inwoners van Zwartewaterland nog effectiever (integraler) en transparanter in te richten. Vanuit die opdracht is onder andere de Digitale Sociale Kaart www.samenzwartewaterland.nl ontwikkeld. Dat is een website waarbij inwoners van Zwartewaterland in één overzicht het totale aanbod van activiteiten op het gebied van welzijn, cultuureducatie, ondersteuning

en sport en de daaraan verbonden organisaties kan terugvinden. Dat wil zeggen gerubriceerd via de volgende hoofdthema's: Activiteiten en Meedoen, Gezond Blijven, Zorgen voor een ander, Hulp en Ondersteuning, Opvoeding en Gezin, Werk, Geld en Uitkering, Vrijwilligers, Accommodaties en Cultuur

Vanuit dit samenwerkingsverband zijn er 5 werkgroepen gevormd met de volgende thema's:

- Financiële veiligheid
- Dementievriendelijk Zwartewaterland
- Mantelzorg
- Alcohol & drugs
- JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht), inclusief Golden Oldies

Voorstel is om dit samenwerkingsverband te verbinden aan de Preventienota. Zij kunnen de samenwerking bekrachtigen bij de ondertekening van het Preventieakkoord en meedenken bij het ontwikkelen van uitvoeringsplannen.

14.4. MONITORING & EVALUATIE

De belangrijkste vraag is of onze inspanningen succes hebben. Zo ja, hoe valt dit succes te verklaren en zo nee, hoe kunnen we het programma bijsturen? Om die vraag te kunnen beantwoorden, gaan we onze inspanningen monitoren en evalueren.

De cijfers die u in deze nota aantreft, komen voornamelijk uit de gezondheidsmonitoren van de GGD. Deze cijfers zien we als vertrekpunt. Elke vier jaar, voor het eerst weer in 2024, wordt een nieuwe rapportage uitgebracht, zowel op gemeentelijk- als regio-niveau. Deze cijfers laten zien of we op de goede weg zitten. Daar waar al eerder relevante cijfers beschikbaar zijn, zullen we die meenemen in de jaarlijkse voortgangsrapportage.

Daarnaast besteden we elk jaar tijdens een raadsinformatiebijeenkomst aandacht aan de voortgang van deze preventienota. Deze bijeenkomst is vooral gericht op de evaluatie van het proces en gaat in op vragen als: wat is er tot nu toe gebeurd, waar is in geïnvesteerd, wat is het bereik van programma's en interventies en hoe is de implementatie verlopen?

Op basis hiervan kan de koers per thema waar nodig worden bijgesteld.

Naast gebruikmaking van de cijfers van de GGD, zoeken we de samenwerking met Regionale onderwijsinstellingen. We willen op tenminste 1 thema een onderzoek laten uitvoeren. We weten nu nog niet op welk thema dit is, maar komen hier ook in de voortgangsrapportage op terug.

14.5. VERVOLGPROCES EN UITVOERING

Van denken naar doen, samen met partners en inwoners. Naast het preventiebeleid voeren we als gemeente steeds meer nieuwe taken uit die direct van belang zijn voor onze inwoners. Denk aan de nieuwe Wet Inburgering, decentralisatie Beschermd Wonen en uitvoering van de Jeugdzorg. We nemen deze (zorg)ontwikkelingen mee in de beleidsvorming en bijsturing rondom preventie. Dit geldt eveneens voor demografische ontwikkelingen en arbeidsmarktontwikkelingen. Als gemeente willen we flexibel zijn en hierin actief optrekken met onze inwoners en samenwerkingspartners.

Het preventiebeleid Sociaal Domein 2022-2028 is samengesteld op basis van bovengenoemde ontwikkelingen en kennis en inzichten die we in de afgelopen periode gezamenlijk hebben opgebouwd. Dit beleid gaan we vertalen naar een preventieakkoord en een uitvoeringsprogramma.

14.

14.6. PREVENTIEAKKOORD

Om uitvoering te geven aan deze preventienota gaan we samenwerken. We kunnen het namelijk niet alleen. Maatschappelijke partners hebben in het participatietraject al aangegeven bij te willen dragen aan een gezonde basis in Zwartewaterland.

Om dit concreet te maken, sluiten en ondertekenen we een Preventieakkoord. Dit is de basis voor de verdere samenwerking op de verschillende thema's. Het ondertekenen van het akkoord betekent dat partners zich verbinden, maar ook gaan inzetten en actief bijdragen aan de ambities en doelstellingen.

14.7. PRIORITEITEN

In samenspraak met onze partners maken we een uitvoeringsprogramma. De maatregelen in het uitvoeringsprogramma moeten geprioriteerd worden. Immers niet alle maatregelen zijn tegelijkertijd op te starten. Daarnaast is de wereld om ons heen dynamisch, voortdurend in beweging. Of en in welke volgorde acties ingezet worden, is afhankelijk van de ontwikkelingen die de komende tijd plaatsvinden.

Denk aan nieuwe initiatieven uit de samenleving, nieuwe methodieken en technieken, veranderend (rijks)beleid of simpelweg voortschrijdend inzicht.

14.8. VERDERE UITWERKING

Voor alle genoemde acties geldt dat er nog verdere uitwerking nodig is in de vorm van een agenda aanpak, planning, overzicht met betrokkenen, procesvoorstel, benodigde inzet et cetera. Kortom: de vragen 'hoe', 'wie', 'wanneer' en 'waarmee' moeten nog worden beantwoord. De output die nu is genoemd, geeft een richting van denken. Het overzicht kan bij verdere uitwerking dus worden beperkt, uitgebreid of verfijnd.

14.9. FINANCIËN

Investeren in preventie loont, op langere termijn. Wij gaan er van uit dat een preventieve aanpak op termijn geld oplevert. Studies wijzen uit dat het kan: Vroeg = Beter, Eerder = Goedkoper, Duurzaam = Effectiever. Wanneer bij alle grote problematieken altijd eerst een preventieve aanpak wordt ingezet – individueel en collectief – leidt dat op termijn tot een rendabeler zorgsysteem, waarbij geleidelijk de instroom naar maatwerkvoorzieningen kan worden ingedamd. Een collectieve aanpak geeft daarbij gezondheidswinst aan een grote groep, met een uitwaaiend effect in de omgeving van de betrokken inwoner.

Daarbij moet de opmerking geplaatst worden dat het financieel effect van preventie zich voordoet op langere termijn. Investeren in preventie is geen harde

14.

economische wetmatigheid. Het aantal beschikbare studies naar kosteneffectiviteit van preventie is beperkt. Dat heeft onder meer te maken met de complexiteit van dergelijke studies en met de meetbaarheid van de effecten van preventie. Op korte termijn mogen we dus niet te hoge financiële verwachtingen koppelen aan de inspanningen van dit preventieplan. Een langjarige inspanning, structurele investeringen en veel aandacht voor implementatie zijn nodig om de potentiële resultaten te realiseren. Duurzaam preventief beleid impliceert in sommige gevallen ook voortdurende ondersteuning ('stut en steun') van inwoners om effecten te behouden en terugval te voorkomen.

Koppeling met bestaande budgetten

Voor de uitvoering van de preventienota maken we gebruik van bestaande budgetten en regelingen. Zo trekken we samen op/sluiten we bijvoorbeeld aan bij het huidige sport-, arbeidsparticipatie-, minima- en onderwijskansenbeleid.

Naast de bestaande budgetten hebben wij in 2022 en 2023 ook recht op het uitvoeringsbudget preventieakkoorden dat we aangevraagd hebben bij het Rijk. We ontvangen per jaar € 20.000. Dit bedrag kunnen we besteden aan de doelen uit ons preventieakkoord.

In de preventienota staan echter ook nieuwe onderwerpen die nog aandacht moeten krijgen. Voor het opstarten van activiteiten en projecten vragen we een budget aan van €50.000,- per jaar. De projecten worden in co-creatie en samenwerking met de partijen die zich verbinden aan de preventienota uitgevoerd. Er zal dus in principe altijd sprake zijn van cofinanciering.

14.10. COMMUNICATIE

Over de voortgang en ontwikkeling van de uitvoering van deze preventienota zal doorlopend gecommuniceerd worden. Denk hierbij aan een nieuwsbrief, persbericht, intranet voor intern gebruik, website en social media. Ook zal het gedachtegoed Positieve Gezondheid voortdurend onder de aandacht gebracht moeten worden bij onze inwoners en partners. Het delen van goede voorbeelden kan hierbij helpend zijn. Bij de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma komen we ook met een communicatieagenda.

